

IMDi

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

Prosjektkatalog

Jobbsjansen og Kommunale utviklingsmidler

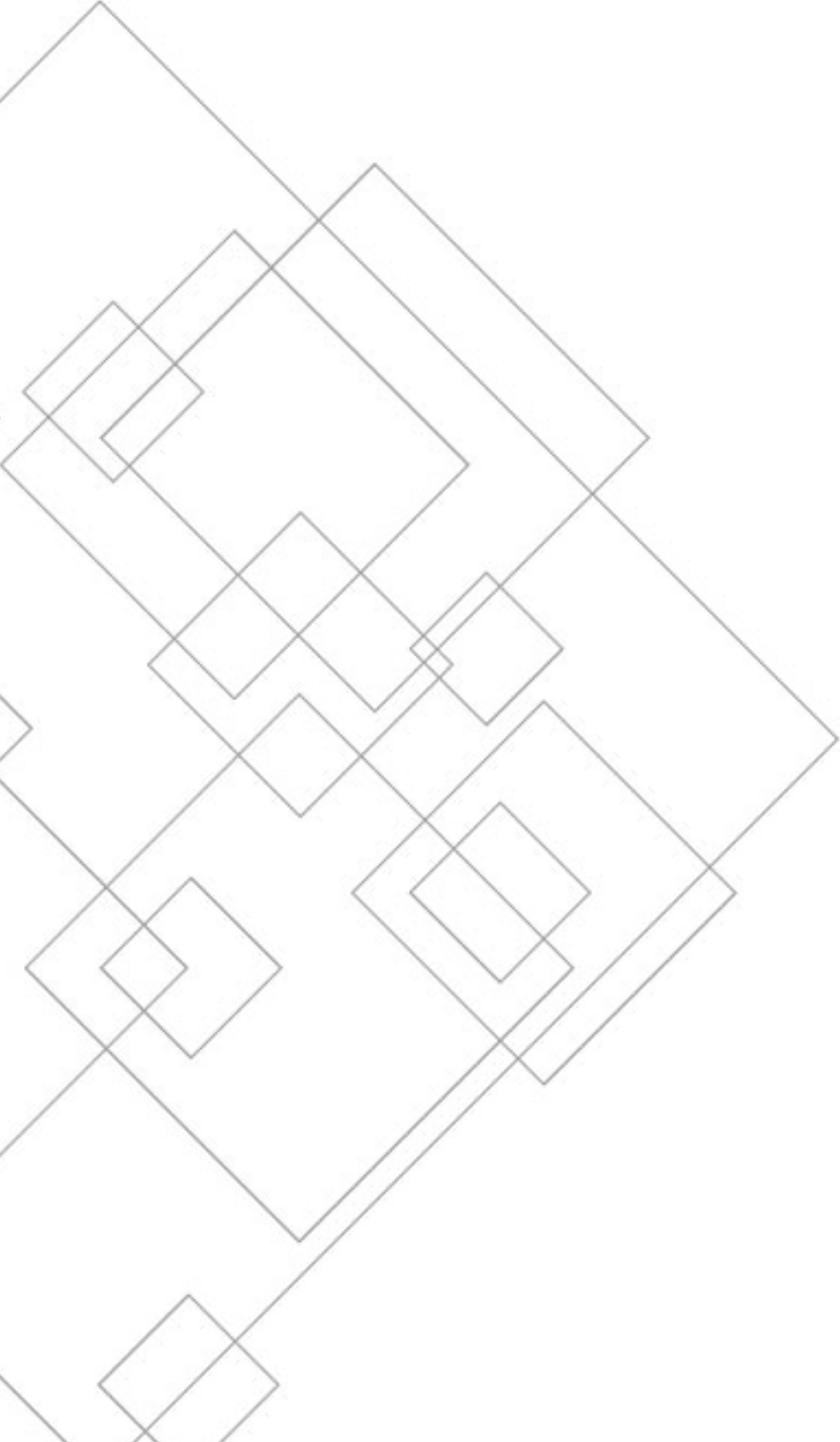
2017

Innledning

Prosjektkatalogen skal gi en oversikt over alle prosjekter finansiert fra ordningene Jobbsjansen og Kommunale utviklingsmidler i 2017. Katalogen skal gi et overblikk over hva prosjektene ønsker å oppnå og hvordan dette skal gjøres.

Prosjektkatalogen skal bidra til at det som utvikles og gjøres innenfor ordningene blir bedre kjent og at prosjektene og kommunene tar kontakt med hverandre for å lære og utveksle erfaringer på tvers.

Katalogen inneholder nøkkelinformasjon om alle prosjektene. Del 1 inneholder informasjon om prosjektene innenfor Jobbsjansen del A, B, C og D. Del 2 inneholder informasjon om prosjektene innenfor Kommunale utviklingsmidler. Prosjektene er systematisert etter fylke, rekkefølgen på kommunene innen fylke er alfabetisk.

Innhold

Innledning	1
------------------	---

Jobbsjansen del A

Sarpsborg kommune	8
Asker kommune	9
Bærum kommune	10
Lørenskog kommune	11
Skedsmo kommune	12
Oslo kommune, bydel Bjerke	13
Bydel Grorud, Oslo kommune	14
Bydel Grünerløkka, Oslo kommune	15
Bydel Nordre Aker, Oslo kommune	16
Bydel Nordstrand, Oslo kommune	17
Bydel Sagene, Oslo kommune	18
Bydel Stovner, Oslo kommune	19
Bydel Søndre Nordstrand, Oslo kommune	20
Nøtterøy kommune	21
Sandefjord kommune	22
Kongsvinger kommune	23
Gjøvik kommune	24
Drammen kommune	25
Arendal kommune	26
Flekkefjord kommune	27

Kristiansand kommune.....	28
Lyngdal kommune.....	29
Vennesla kommune.....	30
Strand kommune	31
Bergen kommune	32
Bømlo kommune	33
Fjell kommune	34
Flora kommune.....	35
Kristiansund kommune og Averøy kommune ...	36
Molde kommune.....	37
Ålesund kommune	38
Trondheim kommune	39
Steinkjer kommune	40
Andøy kommune	41
Hadsel kommune.....	42
Hammerfest kommune	43

Jobbsjansen del B

Østfold Fylkeskommune	46
Akershus fylkeskommune	47
Oslo ved Utdanningsetaten	48
Vestfold Fylkeskommune	49
Hedmark Fylkeskommune	50

Oppland Fylkeskommune.....	51
Buskerud Fylkeskommune.....	52
Telemark Fylkeskommune.....	53
Aust-Agder Fylkeskommune	54
Vest-Agder Fylkeskommune	55
Rogaland Fylkeskommune	56
Hordaland Fylkeskommune	57
Sogn og Fjordane Fylkeskommune	58
Møre og Romsdal Fylkeskommune	59
Sør-Trøndelag Fylkeskommune	60
Nord-Trøndelag Fylkeskommune	61
Nordland fylkeskommune	63
Troms fylkeskommune.....	64
Finmark Fylkeskommune.....	65

Jobbsjansen del C

Sandefjord kommune	68
Birkenes kommune.....	69
Karmøy kommune	70
Sandnes kommune	71
Haugesund kommune	72
Fjell kommune	73
Odda kommune.....	74
Ålesund kommune	75
Steinkjer kommune	76
Stjørdal kommune	77
Lenvik kommune.....	78

Jobbsjansen del D

Moss kommune.....	80
Ski kommune	81
Bydel Søndre Nordstrand, Oslo kommune.....	82
Trondheim kommune	83

Kommunale utviklingsmidler

Fredrikstad kommune.....	86
Sarpsborg kommune	87
Bærum kommune.....	89
Lørenskog kommune	91
Ski kommune	93
Ullensaker kommune.....	94
Bydel Frogner	95
Bydel Gamle Oslo	96
Bydel Stovner (Felles introduksjonsprogram i Groruddalen)	97
Oslo kommune – Utdanningsetaten, VO Rosenhof.....	98
Larvik kommune.....	101
Sandefjord kommune.....	103
Tønsberg kommune	105
Engerdal kommune.....	106
Ringsaker kommune	107
Stange kommune	108
Tynset kommune.....	109
Åsnes kommune	110

Gjøvik kommune	111
Lillehammer kommune	112
Lunner kommune.....	113
Sel kommune	114
Lier kommune.....	116
Modum kommune	117
Bø kommune.....	118
Notodden kommune	119
Arendal kommune	120
Grimstad kommune.....	121
Lillesand kommune	122
Risør kommune	123
Risør kommune.....	124
Kristiansand kommune.....	125
Songdalen kommune	126
Hå kommune.....	127
Karmøy kommune	128
Sandnes kommune.....	130
Stavanger kommune.....	131
Tysvær kommune i samarbeid med Haugesund kommune og Karmøy kommune	133
Bergen kommune	134
Bømlo kommune.....	137
Fjell kommune.....	138
Kvam herad og Ullensvang herad.....	140
Odda kommune.....	141
Voss kommune	142

Flora kommune	143
Sogndal kommune.....	145
Aukra kommune.....	146
Haram kommune	147
Molde kommune.....	148
Ulstein kommune.....	149
Volda kommune	150
Trondheim kommune	151
Steinkjer kommune.....	153
Verdal kommune.....	154
Andøy kommune.....	155
Hattfjelldal kommune.....	156
Vågan kommune.....	157
Alta kommune	159
Hammerfest kommune.....	161
Vadsø kommune	162

Litteratur

IMDi-publikasjoner	164
Forskning.....	165
Offentlige publikasjoner.....	166
Relevant faglitteratur.....	167
Forskningsinstitusjoner	168

Jobbsjansen

Jobbsjansen er utarbeidet etter modell av introduksjonsordningen og er en videreføring av forsøksordningen Ny sjanse som startet opp i 2005. Formålet med de ulike delene av ordningen er:

Del A – å øke sysselsettingen blant hjemmeværende innvandrerkvinner

Del B – å bidra til bedre gjennomføring i videregående opplæring blant innvandrerungdom

Del C – å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet gjennom forlenget kvalifiseringsløp med ett ekstra år (år 4), etter deltakelse i et treårig introduksjonsprogram.

Del D – å sikre en overgangsfase i 2017 for de ungdomsprosjektene som var i drift i 2016.

Kommunale utviklingsmidler

Formålet med ordningen er å øke kvaliteten og bedre resultatene i kommunenes integreringsarbeid, med vekt på opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Tilskuddsordningen skal bidra til kunnskap- og metodeutvikling. Kunnskapen og metodene skal ha overføringsverdi til øvrige kommuner.

Mer informasjon om ordningene: www.imid.no

Jobbsjansen

Del A

Sarpsborg kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner og kvinner med overgangsstønad

ØNSKEDE RESULTATER: Prosjektets mål er å øke yrkesdeltakelsen blant innvandrerkvinner (hjemmeværende kvinner forsørget av ektefelle og enslige kvinner på overgangsstønad.) Dette gjøres gjennom aktiv motivering, kvalifisering og formidling gjennom bruk av SE-metodikken.

SAMARBEIDSPARTNERE: Sarpsborg Kommune, HR (praksisplasser) Markedsteamet i NAV. Ansvar for mangfoldsarbeid i kommunen, Flemming Johnsen. Norsksenteret i Sarpsborg Kommune. Pågående prosjekt ved NAV kontorene. Karrieresenteret i Østfold, Røde Kors butikken.

METODER: Å følge SE-metoden sin 5 trinnsmodell for å få våre deltakere ut i jobb. 5-trinnsmodellen består av rask kartlegging og utplassering i bedrift med tett oppfølging og samarbeid med arbeidsgiver samt god etteroppfølging. Hver deltaker utarbeide CV og en mappe med papirer og referanser samt opplæring i intervjuteknikk. Det utarbeides en plan for oppfølging av deltakere som er avsluttet i Jobbsjansen og gått over til arbeid/utdanning.

KONTAKTPERSON: Kathrine Svendsen, kathrine.svendsen@nav.no

Asker kommune

DEL A

MÅLGRUPPE: Hjemneværende kvinner og kvinner som er familiegjenforente med nordmenn eller nordiske borgere.

ØNSKEDE RESULTATER: Å redusere barne- og familiefattigdom i Asker kommune. Kvalifisere kvinner til arbeid/utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Folkeuniversitetet, Voksenopplæringen, Frivillighetssentralen, Veiledningssenteret i Asker og Bærum, Flyktningeteamet, Borgenprosjektet og Folkehelseprosjektet, Jobbsjansen Bærum, NaKuHel, Røde kors, Biblioteket, helsestasjonene, Arbeidsmarkedet i Asker og omegn, både kommunale og private.

METODER: Arbeidsrettet norskkurs – en kombinasjon av arbeidstrening og bransjenorsk. Tilbud om å kombinere fagteori, yrkesrettet norskopplæring og tett oppfølging i arbeidspraksis for å kvalifisere deltagere til fagbrev innen barne- og ungdomsarbeider. Det er utviklet et eget kartleggingsskjema for systematisk kartlegging av arbeidssøkere med minoritetsbakgrunn og bruk av MI, Jobpics. Det skal utarbeides et jobbveiledningsverktøy. Veilederen skal inneholde gode metoder for oppfølging, bidra til god kartlegging og avklaring av brukeres ressurser og utfordringer, styrke arbeidsrettinga av individuelle planer, samt styrke mulighetene for effektive løp mot arbeid. Prosjektet har fokus på å bruke elementer fra Supported Employment (SE).

KONTAKTPERSON: Yousuf Gilani, yousuf.gilani@nav.no

DEL A

Bærum kommune

– Arbeidskvalifiserende opplæring for innvandrerkvinner

MÅLGRUPPE: Hjemneværende kvinner og kvinner som er familiejenforente med nordmenn eller nordiske borgere.

ØNSKEDE RESULTATER: Jobbsjansen skal sikre at minst 60% av deltakerne som avslutter i prosjektet i 2017 kommer i ordinær jobb eller utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Bærum Voksenopplæringscenteret, Folkeuniversitetet i Asker og Oslo, Bærum Arbeidssenter, Norsk Folkehjelp, Stella kvinnesenter i Oslo, tiltaksarrangører og det lokale næringsliv.

METODER: Hver deltaker i prosjektet går gjennom grundig kartlegging av motivasjon, ressurser, omsorgsaktiviteter, språkkunnskaper og jobbønsker. I kartleggings- og veiledningsprosessen benytter kommunen blant annet av eget kartleggings skjema, Jobbpics, interesse-tester, jobbkompasset på utdanning.no og beskrivelse av basisferdigheter i ulike yrker på kompetansenorge.no. I etterkant utarbeides det i samarbeid med deltaker en individuell, langsiktig og dynamisk plan med mål om å forsterke deltakerens posisjon på arbeidsmarkedet. Neste steg er å finne arbeidstreningsplass som deltaker er motivert for. Deltakere får yrkesopplæring kombinert med bransjerelatert norskopplæring direkte på arbeidsplassen fra dag en. I oppfølging av deltakere og arbeidsgivere bruker vi «Place and Train»-metoden.

KONTAKTPERSON: Michalina Niemczyk, michalina.niemczyk@nav.no

Lørenskog kommune

DEL A

– Kvinner i Lørenskog

MÅLGRUPPE: Hjemmевærende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp, samt innvandrerkvinner som mottar overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke andelen av hjemmевærende innvandrerkvinner som kommer i inntektsgivende arbeid eller starter på videregående utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kommunens introduksjonsprogram, NAV, offentlige arbeidsgivere, private næringslivet, skoler/utdanningssektorer og voksenopplæringscenter.

METODER: Femtrinnsmodellen vil brukes som rammeverk for utøvelse av Supported Employment:

- 1) Innledende kontakt og samarbeidsavtale.
- 2) Yrkeskartlegging og karriereplanlegging.
- 3) Finne en passende jobb. Her skal jobbspesialisten etablere en jobbmatch, ved å kjenne til og møte arbeidssøkers og arbeidsgivers behov.
- 4) Samarbeid med arbeidsgivere.
- 5) Opplæring og trening på og utenom arbeidsplassen. «Place- train- mantain»-strategi skal brukes, da opplæring og trening best foregår i en reell arbeidssituasjon. Bruk av karriereveiledningsverktøyene WIE, Jobpics og SCI.

KONTAKTPERSON: Hilde Lyngroth, hln@lorenskog.kommune.no

DEL A

Skedsmo kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp, men som forsørger av andre samt kvinner med overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Å øke overgang til arbeid og/eller utdanning for prosjektets deltakere. Gjennom deltakelse i arbeidslivet sikres kvinnenens rettigheter og muligheter for et selvstendig liv, og utenforskap forebygges.

SAMARBEIDSPARTNERE: Det KGL norske selskap for Norges vel, Voksenopplæringscenteret i Skedsmo, Strømmen videregående, Veiledningssenteret på Romerike. Strømmen bibliotek.

METODER: Deltakerne får individuell oppfølging for å nå sitt mål om arbeid eller utdanning. Alle deltakere har en egen aktivitetsplan med yrkesmål, hovedmål og delmål. I tillegg til individuell oppfølging får deltakerne oppfølging i grupper. Språkopplæringen er bransjeorientert, fleksibel og tilpasses deltakernes behov, men har alltid et stort fokus på arbeidslivskunnskap og samfunnskunnskap, inkludert kvinners rettigheter. Opplæringen/kursingen skjer parallelt med at deltakere deltar i arbeidspraksis hos ordinære arbeidsgivere. Kommunen har et bredt nettverk av arbeidsgivere som tar imot deltakere i arbeidstrening med målet om ordinært arbeid i bedriften.

KONTAKTPERSON: Marte Drejer Thomassen, marte.d.thomassen@nav.no

Oslo kommune, bydel Bjerke

DEL A

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp, samt innvandrerkvinner som mottar overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Jobbe etter Supported Employment for å bidra til at innvandrerkvinner kan bli kvalifisert til jobb, og på sikt få en varig tilknytning til arbeidsmarkedet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Nettverk med andre Jobbsjansen kvinneprosjekter, Arbeidsgivere (barnehager, skoler, kantiner, kontor, butikker), Groruddalssatsingen, 'Stikk Innom', nærmiljøkontoret på Veitvet, Barnevernet, Boligkontoret, Barnehagekontoret, Bjerke familiesenter, Oslo Voksenopplæring, Spir Oslo, Frisklivssentralen, Røde Kors besøksvenntjenesten.

METODER: Femtrinnsmodellen vil brukes som rammeverk for utøvelse av Supported Employment:

- 1) Innledende kontakt og samarbeidsavtale.
- 2) Yrkeskartlegging og karriereplanlegging.
- 3) Finne en passende jobb.
- 4) Samarbeid med arbeidsgivere. Som jobbspesialist skal man ha fokus på arbeidsgivere da de er en viktig aktør i prosessen.
- 5.) Opplæring og trening på og utenom arbeidsplassen.

KONTAKTPERSON: Gudrun Totland Andersen, gudruntotland.andersen@bbj.oslo.kommune.no

DEL A

Bydel Grorud, Oslo kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp samt innvandrerkvinner som mottar overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Bistå kvinner med innvandrerbakgrunn i Bydel Grorud som har behov for tett og koordinert arbeidsrettet oppfølging inn i arbeid/utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Grorud Stat, NAV Tiltak, Markedsteamet i NAV Groruddalen, Yrkesrettet Norskopplæring i Groruddalen (YNO), Jobbsjansen i Oslo –nettverket, Barbro Thorvaldsen (Magnolia/Suggestopedi.no), Norsk Folkehjelp/ Oasen - Kvinner Krysser grenser, Økonomirådgiver i NAV Grorud Sosialtjenesten, Saksbehandlere og boligfremskaffere i NAV Grorud Sosialtjenesten.

METODER: Tidlig fokus på ordinært arbeidsliv, en klar arbeidsretting av programmet og tett individuell oppfølging. Fokus på kartlegging av deltakerens ønsker, ressurser og behov. Bruk av karriereveiledningsverktøy slik som Jobpics og WIE, yrkes- og interestetester på nav.no. Karriereveiledningen foregår både individuelt og i gruppesamlinger. Fokus på opplæring og oppfølging av deltakere og arbeidsgiver i bedrifter samt intensive norskkurs hvor metoden Suggestopedi brukes. Tiltak rettes mot utdanning eller formell kompetanse som fagbrev eller praksiskandidat. Tilbud om helsefremmende tiltak og samarbeid med frivillige organisasjoner.

KONTAKTPERSON: Åsa Linusson, asa.linusson@bgr.oslo.kommune.no

Bydel Grünerløkka, Oslo kommune

DEL A

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp og innvandrerkvinner som mottar overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Få deltakerne inn i arbeid eller ordinær utdanning gjennom gode kvalifiseringsprogram.

SAMARBEIDSPARTNERE: Nav Grünerløkka, Bydelens Flyktningeavdeling, næringslivsteam, Mangfold i Arbeidslivet, Jobbsjansesprosjektene i Oslo, Barnehagene og skolene i bydelen, Laget Quo Vadis, Redd barna, Røde Kors samt mange små og store arbeidsgivere

METODER: Å kvalifisere målgruppen målrettet gjennom fagkurs og elementer av supported employment. Videre utvikle en systematisering knyttet til etter-oppfølging metodikken samt rutiner for implementering rundt dette arbeidet. Å utvikle et miljøarbeiderkurs i samarbeid med andre tjenestesteder i bydelen – et kursopplegg som gir teoretisk og praktisk innføring i miljøarbeid. Dette vil både styrke Miljøarbeiderkompetansen internt i bydelen samtidig som det gir adgang til en pool av kvalifiserte arbeidssøkere.

KONTAKTPERSON: Sarah Johannsdottir, sarah.johannsdottir@bga.oslo.kommune.no

DEL A

Bydel Nordre Aker, Oslo kommune

MÅLGRUPPE: Hjemneværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp og kvinner med overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Få deltakerne inn i arbeid eller ordinær utdanning, gjennom kvalifisering og oppfølging.

SAMARBEIDSPARTNERE: Akademisk Dugnad ved Universitetet i Oslo, prosjektet YNO/ANO, den sosiale entreprenøren Moving Mamas, NABO-Oslo, Norsk Folkehjelp, MIRA-senteret, Støttesenter mot Incest Oslo, Antirasistisk Senter, RVTS, lokale Familiesentre og Helsestasjoner

METODER: Bydelen jobber metodisk både på systemnivå og på individnivå.

SYSTEMNIVÅ: Etablering av et markedsteam ved NAV-kontoret og jobber mot en proaktiv tilnærming til næringslivet gjennom relasjonsbygging, fremfor mer tradisjonell «brukerpushing»; økt samarbeid med avdelinger som arbeider med sysselsetting og kvalifisering; utvikling av verktøy innen kartleggingsfasen, karriereveiledning og Supported Employment; samarbeid med Akademisk Dugnad ved UiO, med mål om å inngå en samarbeidsavtale for å bistå innvandrerkvinner med akademisk kompetanse, raskere ut i arbeidslivet.

INDIVIDNIVÅ: Grundig kartlegging og screening av deltaker for å få grunnlag for gode, individuelt tilrettelagte kvalifiseringsløp.

KONTAKTPERSON: Alfredo Biamont, alfredo.biamont@bna.oslo.kommune.no

Bydel Nordstrand, Oslo kommune

DEL A

– *Kvinner i fokus*

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner med innvandrerbakgrunn som har svak tilknytning til arbeids- og samfunnsliv og kvinner som mottar overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Kvinnene som deltar skal komme i ordinært arbeid. Videre skal prosjektet bidra til metodeutvikling som kan overføres til Navs arbeid med innvandrerkvinner.

SAMARBEIDSPARTNERE: Fagnettverk med Jobbsjansens kvinneprosjekter i Oslo, Ordinære arbeidsgivere Statlige delen av Nav kontoret (markedskoordinator), Nav tiltak, Norsk Folkehjelp, Oasen, Frisklivssentralen, Stella Kvinnesenter, Oslo VO, Lavterskel familiehjelpsprosjekt i bydel Nordstrand, Sosiale entreprenørene KREM og Atlas kompetanse.

METODER: Det brukes «Place Train Maintain» metodikken hvor læring i arbeidslivet er selve kjernen i kvalifiseringsprosessen. Tidlig utplassering i ordinær arbeidstrening med tett oppfølging er en av hovedkomponentene i prosjektet. Her inngår tett oppfølging av deltaker og arbeidsgiver, med kontinuerlig tilpasning av plan etter progresjon og mål. En modell der en norskpedagog møter deltakere ute hos arbeidsgivere og gir individuelt tilpasset norskopplæring. Kort tid etter kartlegging og innskriving av nye deltakere, jobbes det med rask oppstart i arbeidstrening, samtidig som norskpedagog kobles på i prosessen

KONTAKTPERSON: Rosanna Sevan, rosanna.sevan@bns.oslo.kommune.no

DEL A

Bydel Sagene, Oslo kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke deltakelse i arbeidsliv og utdanning. Utvikle god metodikk.

SAMARBEIDSPARTNERE: Jobbsjans-nettverket i Oslo, arbeidsgiverne innenfor offentlig og privat sektor, Oslo Voksenopplæring (spesielt Rosenhof og Quo Vadis), Utdanningsetaten, div. videregående skoler, Vannvokterboligen familiesenter, Oppfølgingsteamet for ungdom, Frisklivssentralen, Sagene lokalmedisinske senter, ulike, tiltaksarrangører som driver AMO-kurs, Imdi, øvrig fagpersonell ved Utviklingssenteret for arbeid og kvalifisering, Nav Sagene.

PROJEKTBEKRIVELSE: Benytte seg av place-train- maintain- metodisk tilnærming i tiltaksarbeidet. Grundig kartlegging og karriereveiledning ved bruk av Jobbsmak. Tiltakskonsulent i samarbeid med arbeidsgiver og eventuelt norsklærer, gir målrettet oppfølging og opplæring av deltaker på arbeidsplassen. Gruppesamlingene med temaer som arbeidspraksis, jobb-søkerprosessen, økonomi (budsjett, skattesystemet) utdanning, bolig, helse, familieplanlegging, barnehage, skole og ICDP (International Child Development Program). Fokus på etteroppfølging og eget Amo-kurs tilpasset Jobbsjansedeltakere.

KONTAKTPERSON: Anette Sandberg, annette.sandberg@bsa.oslo.kommune.no

Bydel Stovner, Oslo kommune

DEL A

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp og innvandrerkvinner som mottar overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Ved å utvikle systematisk, målrettet og tilpasset kvalifiseringsløp vil prosjektet bidra til at flere deltakere kommer i arbeid eller utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Defence4all, LINK Oslo – Senter for selvhjelp og mestring, Prosjekt november, Stovner Frisklivs- og mestringssenter, Groruddalsbydelene, Bydelsrusken, KVP, Rask psykisk helsehjelp, Jobbsjansen- prosjektene i Oslo, Barneverntjenesten, Markeds-konsulent, Barbro Thorvaldsen, Suggestopedi, Safia Abdi Haase, Hannah Wozene Kvam, Joacim Arnesen; økonom og gjeldsrådgiver, Norsk folkehjelp.

METODER: Å arrangere workshop med temaet Hjelp til selvhjelp. I denne workshopen vil det inviteres inn tidligere deltakere for å fortelle om sine kvalifiseringsløp med fokus på deres medvirkning i sysselsettingsprosessen. Prosjektet vil benytte seg av deler av «Supported Employment» metodikken i den daglige oppfølgingen av deltakere, med fokus på Place-Train-Maintain. Prosjektet legger vekt på individuelt tilpasset og skreddersydde programplaner for deltakerne med fokus på sysselsetting. Tilbud om yrkesrettet norskundervisning i klasserom og i bedrift, norskopplæring med suggestopedi.

KONTAKTPERSON: Queen Sossina Ndarurinze,
queen.sossina.ndarurinze@bsr.oslo.kommune.no

DEL A

Bydel Søndre Nordstrand, Oslo kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp, men som forsørges av andre samt innvandrerkvinner som mottar overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Økning av yrkesdeltakelsen og overgangen til utdanning blant kvinner i målgruppen. Styrking av norskkunnskaper, grunnleggende ferdigheter og tilknytning til nevnte grupper, og gi en langtidseffekt på sysselsetting, og utdanningsdeltakelse i bydelen.

SAMARBEIDSPARTNERE: Ulike avdelinger intern på Nav, andre instanser i bydel Søndre Nordstrand, Voksenopplæringen etc.

METODER: Fokus på implementering av Place Train metodikken i JS – bruk av praksisplass på ordinær arbeidsplass som viktigste metode og virkemiddel. I den individuelle oppfølgingen legger bydelen vekt på kvalitet i oppfølgings- og relasjonsarbeidet, fleksibilitet og tilgjengelighet. Prosjektet benytter bl.a. Motiverende Intervju (MI) som samtaleverktøy og jobbpics for å kartlegge deltakerens bakgrunn og motivasjon.

KONTAKTPERSON: Ann-Kristin Myklebust, ann-kristin.myklebust@bsn.oslo.kommune.no

Nøtterøy kommune

DEL A

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke deltakelse i arbeidsliv og utdanning blant innvandrere i målgruppen for Jobbsjansen. Utvikle god metodikk med sikte på å kvalifisere innvandrere i målgruppen til arbeid og eller utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Asvo Nøtterøy AS, Tønsberg og Nøtterøy Voksenopplæring, Frivilligsentralen Røde kors, Kvinnesenteret Stella.

METODER: Prosjektmedarbeiderne med arbeidsmarkedskompetanse gir tett oppfølging av arbeidsgiver og deltakere i praksis gjennom place, train ,maintain og supported employment. Prosjektet bruker erfaringene fra TIO-prosjektet og metodene fra HPMT, motiverende intervju, samt arbeid med ambivalens og motstand der det er relevant i FHT språknivå. Videre gjøres det bruk av dialog i gruppe, språktrening i fellesskap, mestring og trivsel.

KONTAKTPERSON: Runa Løwe, runa.lowe@nav.no

DEL A

Sandefjord kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp.

ØNSKEDE RESULTATER: Videreutvikle ”fagkurs”, videreutvikle samarbeid med arbeidsgiver i forhold til arbeidsnorsk på arbeidsplassen, fortsatt videreutvikle kvalifiseringsløp som fører til økt aktivitet for deltakere i prosjektet som på sikt skal føre til jobb eller utdanning. Økt fokus Place, Train og maintain metoden.

SAMARBEIDSPARTNERE: Fønix, Vestfold fylkeskommune, Fjorden Sanitetsforening, Vintage Cafe, frivilligheten i Sandefjord, fastleger, helsesøstre, barneverntjenesten, advokater, karrieresenteret i Vestfold.

METODER: Fokus på arbeid, slik at de fleste deltakerne raskt kan starte i språk/arbeidspraksis. Deltakerne blir fulgt tett opp på arbeidsplassen med personlig kontakt, møter og/eller telefonkontakt. Kontakten er både med arbeidsgiver og deltaker. Tilbud om mentor og individuell karriereveiledning hvor også Jobpics er et nyttig verktøy i tillegg til samtaler. Bruk av elementer av SE metoden som arbeidsmetode.

KONTAKTPERSON: Nina Haraldsen, nina.haraldsen@nav.no

Kongsvinger kommune

DEL A

– *Jobbsjansen Opptur*

MÅLGRUPPE: Innvandrere, spesielt kvinner, med lav tilknytning til arbeidslivet

ØNSKEDE RESULTATER: Økt overgang til arbeidslivet for innvandrerkvinner.

SAMARBEIDSPARTNERE: Glåmdal interkommunale voksenopplæring, Forvaltningsenheten og barne- og ungdomsenheten i Kongsvinger kommune, Frivillighetsentralen, Frisklivs-sentralen, Hedmark Kunnskapspark og Mikrofinans Norge.

METODER: Grundig kartlegging og behovsvurdering. NAVs arbeidsmarkedstiltak blir brukt for deltakere der det er hensiktsmessig. Motiverende intervju blir brukt som metode for å styrke deltakernes motivasjon. Arbeidspraksis og opplæring på arbeidsplass. Deltakere med behov får forsterket opplæring på arbeidsplass, spesielt i norsk. Arbeidsgivere: kartlegging av arbeidsgivere for å finne praksisplasser og tett oppfølging av arbeidsgivere som har deltakere utplassert. Nettverksbygging og frivillige organisasjoner: samarbeid med frivillige organisasjoner om tiltak for enkelte deltakere om språkcafé, datakurs, nettverksbygging etc.

KONTAKTPERSON: Janne Aasvanger, Janne.Aasvanger@nav.no

Gjøvik kommune

– *Jobbsjansen Globus*

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner med innvandrerbakgrunn og som står langt fra arbeidslivet.

ØNSKEDE RESULTATER: Målet for prosjektet er etablering av Kafè Globus som en egnet arena for opplæring av innvandrere i språk og arbeidsrettet opplæring for deltagelse i arbeidslivet eller som grunnlag for ønsket utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Prosjektet ligger i Gjøvik frivillighetssentral, og i styringsgruppa inngår Nav, og Gjøvik Læringscenter. Frivillige lag og foreninger samt andre instanser bidrar inn i aktiviteter i prosjektet:

METODER: Prosjektet skal bruke Kafè Globus som arena for fagopplæring, og etablere kaféen som kulturarena på tvers av generasjoner og etnisitet. Prosjektet vil gjøre en grundig kartlegging av motivasjon og ferdigheter før oppstart. Hver enkelt deltager vil få en frivillig mentor før oppstart for motivering. Denne vil følge deltageren gjennom hele prosjektperioden og etter at deltageren er i jobb eller utdanning. Metodikken «place- then -train» vil bli brukt. Det planlegges parallelle løp med språk- og arbeidskvalifisering, og arbeidsgivere, næringsliv og frivillige organisasjoner vil bli involvert.

KONTAKTPERSON: Monica Vilnes, Monica.Vilnes@gjovik.kommune.no

Drammen kommune

DEL A

– Døråpneren

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner med innvandrerbakgrunn

ØNSKEDE RESULTATER: Kvalifisere kvinner med innvandrerbakgrunn som står utenfor arbeidslivet til utdanning eller arbeid. Jobbsjansen i Drammen er en del av en større satsning i kommunen for å redusere antall familier med lavinntekt og øke sysselsettingen.

SAMARBEIDSPARTNERE: Introduksjonssenteret i Drammen, Fjell bo- og servicesenter, Fjell 2020, Drammen turistforening, Drammen bibliotek og Frisklivsentralen.

METODER: Gode organisatoriske rutiner rundt prosjektet i forhold til rekruttering, inntak, kartlegging og veiledning. Individuell tilrettelegging. Jobbsjansekurs (språk, samfunns- og kulturforståelse, kjennskap til norskarbeidsliv og arbeidsmarked, bevisstgjøring, realitetsorientering). Trening og helseundervisning. Praksis og tidlig utplassering i bedrifter med rekrutteringsbehov. Andre relevante kurs på Introduksjonssenteret, NAV mm.

KONTAKTPERSON: Mehmet Safak, Mehmet.Safak@nav.no

DEL A

Arendal kommune

– Rett kompetanse i rett tid

MÅLGRUPPE: Kvinner og menn, fokus på kvinner som har vært lenge i Norge uten å lykkes på arbeidsmarkedet. Familiegjenforente.

ØNSKEDE RESULTATER: Prosjektet ønsker å få flere av deltakerne til å gjennomføre yrkesrettet utdanning, et toårig løp. For de dette ikke er aktuelt for har man fokus på god matching av praksisplass og styrking og forebygging av familier som er utsatte. 21 av 46 personer er kommet ut i jobb eller utdanning siden 2013 når prosjektet startet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringen, NAV, lokalt næringsliv, Næringsforening og kommunen.

METODER: Metodikk: Yrkesrettet utdanning – toåring løp. Tenker hele mennesket i oppfølgingen. Forebygging.

KONTAKTPERSON: Sharon Hiralal, sharon.hiralal@nav.no

Flekkefjord kommune

DEL A

– *Jobbsjansen Flekkefjord*

MÅLGRUPPE: Kvinner som har vært lenge i Norge uten å lykkes på arbeidsmarkedet. Familiegjenforente.

ØNSKEDE RESULTATER: Mer enn 2/3 skal ha arbeidspraksis som matcher jobbønsket. Veien videre: Jobber med å finne aktuelle kandidater. Overførbarhet: For tidlig enda, men metodikken har stor overføringsverdi.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringen, NAV, lokalt næringsliv, Karrieresenteret, Vest-Agder Fylkeskommune, Flekkefjord Produkter (attføringsbedrift)

METODER: Tett oppfølging, opplæring tett knyttet til arbeidslivet/på arbeidsplassen. Karriereveiledning og fokus på karriereferdigheter.

KONTAKTPERSON: May Linn Løvik, mll@fpro.no

DEL A

Kristiansand kommune

Jobbsjansen Kristiansand

MÅLGRUPPE: Kvinner som står langt fra arbeidslivet

ØNSKEDE RESULTATER: Gjennom kobling til arbeidsliv med praksis og mentor på arbeidsplassen vil flere få muligheten til å komme i jobb.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Kristiansand sammen med lokalt næringsliv og NAV stat.

METODER: Fokus på mestring, mulighet til å få mentor på arbeidsplassen, deretter lønns-tilskudd. Norskopplæring digitalt som følger arbeidsplassens tema. Praksisplasser med mulighet for å vokse som menneske og mulighet for fremtidig jobb.

KONTAKTPERSON: Kine Renate Kolbjørnsen, kine.renate.kolbjornsen@nav.no

Lyngdal kommune

DEL A

Jobbsjansen Lyngdal

MÅLGRUPPE: Kvinner som har vært lenge i Norge uten å lykkes på arbeidsmarkedet. Familiegjenforente.

ØNSKEDE RESULTATER: Jobb i andre enden av praksisløpet. Ingen utplassering på arbeidsted hvis det ikke er behov for arbeidskraft der. Forpliktende samarbeidsavtaler med arbeidsgivere; mest private aktører, men noen kommunale. Mål om at Jobbsjansen skal inngå som del av ordinær drift fra 1/1 2018.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringen, NAV, lokalt næringsliv, Karrieresenteret.

METODER: Kom i gang i 2013 med 5 deltakere. Totalt 45 deltakere frem til nå. 30 over til arbeid utdanning. Supported employment, HPMT- metodikk + kultursensitivitet.

SUKSESSKRITERIER: God kartlegging, tenker hele familien og har flere samtaler med ektefellene underveis for å avklare byrdefordeling og problemstillinger som oppstår.

KONTAKTPERSON: Yama Noori, yama.noori@nav.no

DEL A

Vennesla kommune

Jobbsjansen Vennesla

MÅLGRUPPE: Kvinner som har vært lenge i Norge uten å lykkes på arbeidsmarkedet. Familie-gjenforente.

ØNSKEDE RESULTATER: Vg1 og vg2 for deltakere mens de deltar i prosjektet, lærlingkontrakt når de slutter, bedriftsetablering for de det gjelder.

Fokus: yrkesfaglig utdanning (barne- og ungdomsarbeider, helsefagarbeider, og salg/service) og bedriftsetablering.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringen, NAV, Vest Agder Fylkeskommune, ulike fagopplæringsinstanser, helse og omsorgsinstitusjoner, barnehager og butikker.

METODER: Fagopplæring, tydelige mål, kontinuerlig evaluering, raske grep, fra nederlag – mulighet til å lykkes. Dette er det tett oppfølging handler om. Tilrettelagte kvalifiseringsløp.

KONTAKTPERSON: Simona Pettersen, simona.pettersen@vennesla.kommune.no

Strand kommune

DEL A

Jobbsjansen 2017

MÅLGRUPPE: 16 hjemværende innvandrerkvinner fra Forsand, Hjelmeland og Strand kommune.

ØNSKEDE RESULTATER: Å få deltakerne ut i arbeid eller utdanning. Deltakerne vil få tilbud om norskopplæring, arbeidslivskunnskap, trafikkopplæring og andre relevante kurs.

SAMARBEIDSPARTNERE: Jørpeland NAV, Hjelmeland NAV og Forsand kommune, Espira Tau barnehage, Strand frivilligsentral, Liland hotell.

NAV og kommunene samarbeider med partnerne å hjelpe deltakerne til å få praksis og etter hvert jobb.

METODE: Ønsker å oppnå resultater gjennom språkpraksis.

KONTAKTPERSON: Aslaug Elin Straume Kleven, aslaug.kleven@strand.kommune.no

DEL A

Bergen kommune

MÅLGRUPPE: 50 hjemværende kvinner uten sosialhjelp og kvinner på overgangsstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Å kvalifiserer hjemværende kvinner til å komme i arbeid eller utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kvalifiseringssenteret, Ny sjanse, NAV, Nygård skole, Voksenopplæring, Røde kors, Kirkens bymisjon og en rekke arbeidsgivere.

METODE: Gjennom kvalifisering på arbeidsplassen som norsklærerne møter deltakerne på arbeidsplassen og tilbyr en individuelt tilpasset norskopplæring med fokus på ord og uttrykk som er relevant innenfor det enkelte yrke deltakeren får opplæring i.

KONTAKTPERSON: Hilde Eliassen, hilde.eliasen@bergen.kommune.no

Bømlo kommune

DEL A

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner i alderen 18-55 som står langt fra arbeidsmarkedet.

ØNSKEDE RESULTATER: Øker sysselsetting blant hjemmeværende innvandrerkvinner.

SAMARBEIDSPARTNERE: Nettopp Bømlo, Tiltaks- og markedsbedrifter (Opero og Viergo), opplæringskontoret og personalavdelingen i Bømlo.

METODER: Med grundig kartlegging, tett oppfølging, rask tilknytning til arbeidsmarkedet, nytter av NAV sin tiltakspakke, med fokus på ordinær praksis, lønnstilskudd, mentorordning og tilretteleggingstilskudd, i kombinasjon med opplæring i norsk og samfunnsfag.

KONTAKTPERSON: Elisabeth Haugen, elisabeth.haugen@nav.no

DEL A

Fjell kommune

MÅLGRUPPE: 9 innvandrerkvinner som står langt vekk fra arbeidslivet.

ØNSKEDE RESULTATER: Å tilrettelegge kompetansehevende løp som fører til arbeid og / eller utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Fjell Voksenopplæring, Fjell kommune, Fjell Flyktninger omsorgs-senter, Fjell Frivilligsentral og Folkeboksamling jobbsjansen Bergen.

METODE: Den enkelte deltaker får et individuelt program.

KONTAKTPERSON: Monica Pedersen, monica.pedersen@fjell.kommune.no

Flora kommune

DEL A

MÅLGRUPPE: 13 kvinner uten noe formell utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Å gi innvandrerkvinner fagbrev som helsefagarbeidere slik at de kan få fast jobb.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Flora, Flora kommune og Flora videregående kommune

METODE: Økt bruk av grunnskole/videregåendeopplæring og tiltak for å oppnå ønskede resultater.

KONTAKTPERSON: Inger Aarseth, inger.aarseth@nav.no

DEL A

Kristiansund kommune og Averøy kommune

– *Jobbsjansen Kristiansund/Averøy*

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke sysselsetting blant innvandrerkvinner i kommune. 60% skal ut i arbeid eller utdanning etter Jobbsjansen.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kristiansund Voksenopplæring har i samarbeid med Kompetanse Norge, NAV og Bergan sykehjem utarbeidet et opplæringstiltak knyttet opp mot arbeid som utføres i sykehjem. Interkommunalt samarbeid med Averøy om prosjektet.

METODE: Opplæring i gruppe etterfulgt av tett og individuell oppfølging med fokus på brukermedvirkning og oppfølging av individuell plan.

KONTAKTPERSON: Silje Kruse, silje.kruse@kristiansund.kommune.no

Molde kommune

DEL A

Jobbsjansen Molde

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke sysselsetting blant innvandrerkvinner i kommunen. 65% skal ut i arbeid eller utdanning etter Jobbsjansen.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV, Helsesøster, Næringslivet, Frivillige organisasjoner.

METODER: Tidlig utplassering på ordinære arbeidsplasser med tett oppfølging. Prosjektet skal ha individuelt tilpassede programmer gi et varig tilbud som skal styrke deltakernes muligheter til å delta i arbeidslivet eller ta videre utdanning.

KONTAKTPERSON: Bjarte Andersen, bjarte.andersen@molde.kommune.no

DEL A

Ålesund kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er avhengige av sosialhjelp.

ØNSKEDE RESULTATER: Å øke overgang til arbeid og/eller utdanning for prosjektets deltakere.

SAMARBEIDSPARTNERE: Videregående skoler, Folkeuniversitetet, Bufetat, Brisk kompetansesenter og InterCare (helsefag). Virksomheten har også god kontakt med flere andre kommuner i landet gjennom erfaringsutveksling og ideutvikling. Dette har hatt stor betydning for prosjektet Jobbsjansen for innvandrerkvinner.

METODER: Tidlig fokus på ordinært arbeidsliv, en klar arbeidsretting av programmet og tett individuell oppfølging. Fokus på kartlegging av deltakerens ønsker, ressurser og behov. Det legges vekt på arbeidsrettet norsk og arbeidspraksis, der arbeidspraksis er knyttet norskopplæring og opplæring i norsk arbeidsliv.

KONTAKTPERSON: Vigdis Thoresen, vigdis.thoresen@alesund.kommune.no

Trondheim kommune

DEL A

Jobbsjansen Kvinner

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner.

ØNSKEDE RESULTATER: 65% skal ut i arbeid eller utdanning etter Jobbsjansen. Bidra til bedre integrering og inkludering av målgruppen i storsamfunnet. Bidra til økt sysselsetting og økt fokus på utdanning i målgruppen. Øke den faglig utviklingsorientering blant ansatte.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Sør-Trøndelag, Nav, Dialogsenteret for innvandrere, Tolketjenesten, St.Olav hospital, Avanti, Frivillighetsentraler i Trondheim, Kulturenheten, private og offentlige arbeidsgiver og kontaktpersoner i innvandremiljøet.

METODER: Stramt fokus på arbeid/utdanning via grundig individuell kartlegging. Individuelle handlingsplaner. Tett oppfølging både underveis og i «etterpå» fasen.

KONTAKTPERSON: Randi Pedersen, randi.pedersen@trondheim.kommune.no

DEL A

Steinkjer kommune

– *Jobbsjansen kvalifisering av innvandrerkvinner til jobb og utdanning*

MÅLGRUPPE: Hjemneværende kvinner.

ØNSKEDE RESULTATER: 75% skal ut i arbeid eller utdanning etter Jobbsjansen. Gi målrettet yrkesrettet kvalifisering til innvandrerkvinner som er langt unna arbeidsmarkedet, slik at de kommer ut i inntektsgivende arbeid og sikrer sine familier inntekt, som igjen fører til bedre levestandard for familiene og bedre integrering i lokalsamfunnet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Samarbeidende kommuner: Inderøy og Verran, NAV Inn-Trøndelag (Snåsa, Verran og Inderøy og Steinkjer), Steinkjer soroptimistklubb, Steinkjer næringsforum.

METODER: Kvalifisering i norsk og yrkeskurs, matchende praksisplasser, som mulig framtidig arbeidsplass. Praksis som gir nettverk og referansepersoner ved jobbsøking.

KONTAKTPERSON: Anita S. Tessem, anita.staberg.tessem@steinkjer.kommune.no

Andøy kommune

DEL A

– *Inn i arbeidslivet*

MÅLGRUPPE: Innvandrerkvinner i alderen 18-55 år som er hjemmевærende og står langt fra arbeidsmarkedet, samt har behov for grunnleggende ferdigheter.

ØNSKEDE RESULTATER: Kommunen ønsker å gi deltakere opplæring som setter dem i stand til å mestre yrkeslivet, motivere dem til å komme i jobb og knytte kontakt med arbeidslivet.

SAMARBEIDSPARTNERE: I prosjektet vil opplæring og gjennomføring være i regi av Voksenopplæringen i Andøy og arbeidspraksis skaffes gjennom et samarbeid med flyktningetjenesten. Videre vil det være samarbeid med Karrieresenteret i Vesterålen om yrkesveiledning, samt med NAV og Andøya VGS. Andre samarbeidspartnere er Kompetanse Norge og nettverk for rektorer Voksenopplæringene i Vesterålen.

METODE: Kommunen vil gi deltakerne tilbud om grunnskoleopplæring, herunder grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning, digitale og muntlige ferdigheter. Ved å ta utgangspunkt i temaer fra barnehage, helse- og omsorgssektoren, renhold, kantine eller restaurant, skal kurset bli relevant for voksne som ønsker å jobbe i disse sektorene. Kommunen vil gjøre deltakerne bevisst på forventninger om deltakelse i arbeidslivet, skaffe arbeidspraksis innenfor den sektoren deltakeren ønsker, og gi tett oppfølging på arbeidsplass. Deltakerne skal ha en mentor på arbeidsplassen og samtidig følges opp fra skolen.

KONTAKTPERSON: Stig Johansen, stig.johansen@andoy.kommune.no

Hadsel kommune

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende kvinner som er avhengig av sosialstønad.

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere et helhetlig system for kvalifisering av innvandrere for økonomisk selvstendighet via arbeid eller utdanning, ved å identifisere, aktivere og samordne tilgjengelige ressurser, kompetanse og virkemidler hos deltakere, organisasjon og samarbeidspartnere.

SAMARBEIDSPARTNERE: Prosjektet er lagt til flyktningetjenesten som er organisert som en egen enhet direkte underlagt rådmannens ledergruppe. Kurstilbudet gjennomføres av voksenopplæringen, som sammen med flyktningetjenesten og Nav Hadsel deltar i en styringsgruppe som skal sørge for fremdrift, kvalitetskontroll og måloppnåelse i prosjektet. Andre samarbeidspartnere er Videregående skole, Karrieresenteret, en rekke små- mellomstore og store bedrifter, lokale lag og foreninger.

METODER: I starten gjennomfører deltakerne 2 dager pr uke i arbeidspraksis i bedrift, og 3 dager ved voksenopplæringen der de deltar i klasse med, og får undervisning sammen med deltakerne i introduksjonsprogrammet som går arbeidsrettet introløp. Gjennom individuell kartlegging og oppfølging, samt vurdering av andre tiltaksmuligheter via Nav og opplæringsloven, skal den enkelte få bistand ut fra eget utgangspunkt og målsettinger.

KONTAKTPERSON: Marit Sandvær, marit.sandvaer@hadsel.kommune.no

Hammerfest kommune

– Full servering

MÅLGRUPPE: Hjemmeværende innvandrerkvinner som ikke er registrert arbeidsledige, arbeidssøkende kvinner, og deltakere som er på tur ut av introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Deltakerne i prosjektet skal få arbeidserfaring, formell kompetanse, trygghet og selvtillit til å snakke norsk på en arbeidsplass. Deltakerne skal, etter arbeidstrening og praksis, ut i et arbeidsforhold som kan føre til varig arbeid, eller ha opparbeidet seg interesse og motivasjon til å fullføre eller starte videregående opplæring.

SAMARBEIDSPARTNERE: Innvandertjenesten er ansvarlig for bosetting og integrering av flyktninger, mens Voksenopplæringscenteret er ansvarlig for gjennomføring av språk-opplæring og introduksjonsprogrammet. Prosjektet er organisatorisk knyttet til innvandrer-tjenesten. Andre samarbeidspartnere er NAV, Hammerfest videregående skole, offentlige og private arbeidsplasser.

METODER: Kafedrift hvor deltakerne får arbeidstrening og opplæring rettet mot kjøkken og kafedrift. Deltakerne får muligheten til å prøve seg i praksis i andre bedrifter etter opplæring i kaféen. Deltakerne blir tett oppfulgt av prosjektleder og arbeidsledere. Prosjektet gir også deltakerne formell kompetanse og språk-opplæring. Det gjennomføres kurs for å styrke den enkelte deltakers forutsetninger for å komme ut i arbeid.

KONTAKTPERSON: Alvin Vaséli, alvin.vaseli@hammerfest.kommune.no

Jobbsjansen

Del B

DEL B

Østfold Fylkeskommune

– Etablering og gjennomføring av kombinasjonsklasser i Østfold

MÅLGRUPPE: Nyankomne minoritetsungdommer med behov for særskilt tilrettelagte kombinasjonstilbud i alderen 16 - 20 år. Det åpnes også for individuelle inntak for elever i aldergruppen 20 - 25 år. Ulike samarbeidsaktører på tvers av forvatningsnivåene.

ØNSKEDE RESULTATER: Flest mulig elever, lærlinger og lærekandidater skal fullføre videregående opplæring med best mulig resultat.

SAMARBEIDSPARTNERE: Sarpsborg kommune ved Norsksenteret; Askim kommune ved Voksenopplæring, Moss Kommune ved Oppvekst og utdanning og NAFO, fylkesmannen i Østfold og øvrige kommuner i Østfold.

METODER: Ta utgangspunkt i utredningsarbeid som involverer kommunene og politisk bestilling gjennom fylkestingsvedtak, dialog med aktuelle samarbeidskommuner, gjensidig kompetanseutvikling for lærere fra både videregående skole og grunnskole/voksenopplæringsentrene, konkret planlegging/operativ implementering av prosjektet, etablering kombinasjonsklasser på tre videregående skoler i samarbeid med tre «vertskommuner».

KONTAKTPERSON: Torstein Wroldsen, torwro@ostfoldfk.no

Akershus fylkeskommune

– Tilbud til minoritet språklig ungdom med kort botid med behov for mer grunnskoleopplæring.

MÅLGRUPPE: Ungdommer med kort botid og rett til videregående opplæring, men med behov for ytterligere grunnskoleopplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Kvalifisering for videregående skole, arbeid og samfunnsdeltakelse gjennom mer grunnskoleopplæring for minoritetsspråklig ungdom med kort botid – et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune med videregående skole som opplæringsarena.

SAMARBEIDSPARTNERE: Lørenskog kommune, Bærum kommune, Nesodden kommune, Voksenopplæringsentre i respektive kommuner samt involverte videregående skoler.

METODE: Prosjektet benytter seg av læreplaner for grunnskolen 10. trinn. Voksenopplæringsentrene har i tillegg utarbeidet lokale planer i de fleste fagene.

FØLGENDE FAG TILBYS: Norsk, engelsk, matematikk, naturfag og samfunnsfag. Norsk vektlegges spesielt. Begrepsutvikling vektlegges i alle fag. Elevene får i tillegg tilbud om kroppsøving og yrkesorientering gjennom muligheter for hospitering på ulike yrkesfaglige tilbud ved videregående skoler. Opplæringen rettes mot begrepsforståelse, relasjonsbygging og identitetsbygging, grunnleggende ferdigheter, forståelse for sammenhengen mellom livsstil og fysisk og psykisk helse og fremtidig opplærings- og yrkesrelevants.

KONTAKTPERSON: Bengt Jacobsen, b.jacobsen@afk.no

DEL B

Oslo ved Utdanningsetaten

– *Mer grunnskoleopplæring til ungdom - veien til fullført og bestått VGO*

MÅLGRUPPE: Ungdom mellom 16 og 19 år som har rett til mer grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 4 A-1 andre ledd, og som deltar ved grunnskoleløpene på Hersleb og Holtet VGS i Oslo.

ØNSKEDE RESULTATER: Innvandrerungdom skal ha samme andel fullført og bestått videregående opplæring etter fem år som øvrig ungdom i Oslo. Målet er å utvikle undervisningsmetoder som treffer målgruppen, slik at de får med seg både motivasjon, mestringfølelse og gode læringsstrategier videre inn i videregående opplæring.

SAMARBEIDSPARTNERE: Hersleb videregående skole, Holtet videregående skole, Oslo kommune, Utdanningsetaten ved Avdeling for elevforvaltning og planlegging.

METODER: Utvikle undervisningsmetoder som treffer målgruppen; verktøy som viser deltakeren hvor hun er og hvordan hun utvikler seg på nivået under de laveste karakterene. Dette kan være i form av mappevurderinger og systematiske tilbakemeldinger; utvikle en pedagogisk plattform for lærere hvor de får en verktøykasse med gode metoder og kompetanseheving hos lærere på bruk av konkretisering, visualisering, og systematisk arbeid med begrepslæring; bruk av morsmåslærer.

KONTAKTPERSON: Runa Rogne, runa.rogne@ude.oslo.kommune.no

Vestfold Fylkeskommune

DEL B

– *Sammen om grunnskoleopplæring/utvidet grunnskoleopplæring*

MÅLGRUPPE: Nyankomne minoritetsspråklige elever i aldersgruppen 16-20 år.

ØNSKEDE RESULTATER: Kommuner og fylkeskommunen skal øke sitt samarbeide innenfor området, at elever i aldersgruppen skal få opplæring på en opplæringsarena sammen med jevnaldrende og at lærere fra grunnskole- og videregående skal dele undervisningserfaringer og etablere ny kompetanse.

SAMARBEIDSPARTNERE: Skoleledelsen ved Greveskogen videregående skole.

METODER: Elever skal få opplæring på en opplæringsarena sammen med jevnaldrende og at lærer fra grunnskoles og videregående skoler skal dele undervisningserfaring og etablere ny kompetanse.

KONTAKTPERSON: Anne Gry Fadum Carlsen, annegrycart@vfk.no

Hedmark Fylkeskommune

– *Innføringstilbud ved Nord-Østerdal videregående skole*

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklige søkere til videregående opplæring i Nord-Østerdalen som har kort botid i Norge og trenger mer grunnskole, norskopplæring og generelt mer grunnleggende ferdigheter.

ØNSKEDE RESULTATER: Hovedmålsettingen er at ungdommene på innføringstilbudet skal være best mulig forberedt på overgangen til videregående opplæring og ha mulighet til å gjennomføre den på en god måte. De skal være i stand til å reflektere over sine evner og muligheter når det gjelder egen framtid.

SAMARBEIDSPARTNERE: Tynset, Tolga, Os og Alvdal kommuner. Samarbeid om finansiering og rekruttering av elever til innføringsklassen sammen med Fylkeskommunen. Tilbudet er avhengig av at det bor ungdommer i målgruppa i disse kommunene.

METODER: Tilbudet har eksistert ved skolen i flere år, og innebærer grunnskole for voksne, med de obligatoriske fagene som inngår der. For å øke gjennomføringsgraden skal tilbudet utvides med to fag som ikke inngår i den obligatoriske fag- og timefordelingen, samt styrke norskopplæringen og tilby mer leksehjelp. Fagene som kommer i tillegg er Kroppsøving og Utdanningsvalg.

KONTAKTPERSON: Signe Johanne Nordermoen, signe.nordermoen@hedmark.org

Oppland Fylkeskommune

– *Kombinasjonsklasse i Oppland*

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklige ungdommer i alderen 16-24 år som nylig har ankommet landet som bor i de aktuelle kommunene.

ØNSKEDE RESULTATER: Prosjektets overordnede mål er å hindre frafall og sikre gjennomføring av videregående opplæring for minoritetsspråklige ungdommer i alderen 16-24 år som nylig har ankommet landet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Dokka og Lillehammer videregående skole. Læringssettene i Gausdal, Øyer, Lillehammer og Nordre Land kommuner bidrar i driften av kombinasjonsklassen med lærerressursene i grunnskolefag. Nav Oppland: Overordnet samarbeid om hjelpemiddeltiltak, oppfølgingstjeneste ungdom 16-21 år, lærlingeplasser og om karriereveiledning.

METODE: I kombinasjonsklassen tilbys et ekstra skoleår (med mulighet for to år) med grunnskoleopplæring til målgruppen. Opplæringen er geografisk knyttet til den videregående skolen av integreringshensyn. Det gis mulighet til hospitering i ulike utdanningsprogram i videregående skole, bli kjent med ulike retninger og valgmuligheter før de skal ta utdanningsvalg ved innsøking til videregående skole. Prosjektansvarlig skal jobbe overordnet med samordning og kunnskapsutvikling i Fylkeskommunen. Prosjektet skal forsøkes utvidet til flere læresteder og jobbe målrettet for å øke rekrutering på alle lærestedene.

KONTAKTPERSON: Eirin Førsund, Eirin.Forsund@oppland.org

DEL B

Buskerud Fylkeskommune

– Sammen gir vi mer – mer grunnskoleopplæring til innvandrerdøms

MÅLGRUPPE: Elever med minoritetsbakgrunn i alderen 16-24 år fra Dammen kommune, med svake faglige og språklige forutsetninger for å fullføre og bestå videregående opplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Overordnet mål er at flere fullfører grunnskole med resultater som gir økte valgmuligheter og bedrer forutsetningene for å fullføre og bestå videregående opplæring.

SAMARBEIDSPARTNERE: Åssiden videregående skole: tilbyr kombinasjonsklasse med mer grunnskoleopplæring. Drammen kommune: samarbeid med Introduksjonssenteret om elever i introduksjonsprogram.

METODER: Det jobbes aktivt med holdninger, samhandling og tilstedeværelse. Elevene kartlegges og nivådeles i 5 klasser. Fagene timeplanlegges parallelt, slik at en elev for eksempel kan følge nivå 1 i engelsk og nivå 3 i matematikk. Tilbud om 1 år i kombinasjonsklassen, så mulighet for Vg1 på 2 år. Elevene får et pedagogisk tilbud 30 timer i uka, med obligatoriske fag, kroppsøving og yrkesfaglig fordypning og hospitering på ulike utdanningsprogram. Tilpasning av læreplaner, læringsstrategier, yrkesrådgivning og lærestoff tilrettelagt for minoritetspråklige.

SAMARBEID: prosjektet ledes av en styringsgruppe, med to arbeidsgrupper (en administrativ og en pedagogisk).

KONTAKTPERSON: Kjersti Hagen, Kjersti.Hagen@bfk.no

Telemark Fylkeskommune

DEL B

– *Jobbsjansen Telemark- kombinasjonsklasser*

MÅLGRUPPE: Målgruppen er unge minoritetsspråklige elever mellom 16 og 20 år.

ØNSKEDE RESULTATER: Gjennomføre og bestå videregående opplæring og et godt integreringsresultat også inn i skole/utdanningsverden

SAMARBEIDSPARTNERE: Samarbeid mellom FK og kommunene Bø, Nome, Skien, Porsgrunn, og Kragerø.

METODER: Kombinasjonsklasser – mer grunnskole også til elever med rett til videregående opplæring. Starter opp 6 klasser i august 2017 fysisk på vgs. Fokusområder: Språk, fagkompetanse, mental/kulturell/sosial klargjøring (krevende overgang fra VO til vgs). Elevene får grunnskoleopplæring pluss smak av vgs. ved hospitering, VO «eier» elevene og har hovedansvar for opplæring, undervisningen foregår på en vgs, kommunen: 30 lærertimer per uke/klasse, vgs: 8 lærertimer per uke/klasse.

KONTAKTPERSON: Jan Gullik Sørbø, jan.sorbo@t-fk.no

DEL B

Aust-Agder Fylkeskommune

– *Jobbsjansen Aust Agder- Sam Eyde vgs*

MÅLGRUPPE: Elever som er i behov av videregående opplæring men som ikke kan følge ordinært løp.

ØNSKEDE RESULTATER: Mindre frafall og høyere gjennomførelsesgrad.

SAMARBEIDSPARTNERE: Aust Agder Fylkeskommune, Voksenopplæringen i Arendal.

METODER: Innføringsklasser (kombinasjonsklasser) – ett år med innføring i 5 – pakka: norsk, samf, engelsk, matematikk, naturfag. Egne læreplaner for innføringsåret. 30 elever fra Sam Eyde (ungdomsrett), 30 elever fra AVO (§4a-1), blandes i alle fag, alle regnes som elever ved Sam Eyde. Mange fordeler: lærer mer norsk, læringsmiljø, robust kompetansemiljø, sosial kompetanse. -Fokusområder: grunnleggende norskopplæring, økt eksamensgjennomføring, tilpasset opplæring.

KONTAKTPERSON: Erling Jordtveit, jan.sorbo@t-fk.no

Vest-Agder Fylkeskommune

DEL B

– *Kombinasjonsklasser og yrkesforberedende klasser.*

MÅLGRUPPE: Elever som er i behov av videregående opplæring men som ikke kan følge ordinært løp.

ØNSKEDE RESULTATER: Mindre frafall og høyere gjennomførelsesgrad. 22 klasser starter opp til høsten, gjennom Karrieresentrene.

SAMARBEIDSPARTNERE: Vest Agder Fylkeskommune, ulike fagopplæringsinstanser, ulike videregående skoler og karrieresentrene.

METODER: Tre ulike modeller fordi virkeligheten er forskjellig på ulike steder. Ikke funnet opp noe selv, men stjeler fra andre. Kvadraturen skolesenter følger «Hordalandsmodellen». Man vil få kjennskap til ulike yrker og utdanningsprogram gjennom YFF - Yrkesforberedende fag (handler om karriereferdigheter). Mandal videregående skole – tilbudet organiseres i stor grad som «Thor Heyerdahlmodellen». Trenger mer språk- og basiskompetanse før vgs. Eilert Sundt videregående skole: To klasser for unge innvandrere med kort botid – en kommunal grunnskoleklasse og en videregående klasse som følger «Hordalandsmodellen». Språkvenn – en som man kan spørre når man lurer på noe (gjør en innvandrere som ligger foran i løpet).

KONTAKTPERSON: Eva Bergh, eva.bergh@vaf.no

DEL B

Rogaland Fylkeskommune

– *Kombinasjonsklasser*

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklig ungdom mellom 16-24 år som har behov for mer grunnskole/ mangelfull aldersadekvat skolebakgrunn.

ØNSKEDE RESULTATER: Å gi deltakere tilstrekkelig kompetanse å være klar for videregående opplæring og å få dem faglig kvalifisert.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kvalitet, Analyse og Dimensjonering, Golden Videregående skole og Johannes Læringscenter. Skal hjelpe deltakerne å ha i forhold til språk og fag.

METODE: Det skal bli språklig fokusert og styrkt tilstede av fag og timefordeling.

KONTAKTPERSON: Helge Eide, helge.eide@rogfk.no

Hordaland Fylkeskommune

DEL B

– *Kombinasjonsklasse i Kvinnherad kommune*

MÅLGRUPPE: 13 deltakere som har rett til et grunnskoletilbud.

ØNSKEDE RESULTATER: Å styrke grunnskoleopplæring til fremmedspråklige ungdommer slik at de skal ha øke muligheter til å kunne fullføre videregående skole.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kvinnherad Voksenopplæring.

METODE: Skal benytter grunnskoletilbud og videregående skole til å dekker de områder som er ikke dekket av voksenopplæring.

KONTAKTPERSON: Audun Bjelland, audun.bjelland@hfk.no

DEL B

Sogn og Fjordane Fylkeskommune

– *Eksamensretta grunnskolefag (EGF)*

MÅLGRUPPE: Trettini minoritetsspråklig ungdommer (16-24 år) som har behov for mer grunnskoleopplæring og har rett til grunnskole eller videregående opplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Å gi deltakerne vitnemål slik at de kan søke seg inn i den ordinære videregående skole.

SAMARBEIDSPARTNERE: Førde kommune, Bremanger kommune, Flora kommune, Eid kommune, Vågsøy kommune, Gloppen kommune, Stryn kommune, Høyanger kommune, Gulen Kommune, Luster kommune, Lærdal kommune, Sogndal kommune, Vik kommune og Solund kommune.

METODE: Fylket inngår avtaler med kommunene for å tilby eksamensretter grunnskolefag(EGF) i nærheten av hvor målgruppe bor.

KONTAKTPERSON: Yrla Klein, yrla.klein@sfj.no

Møre og Romsdal Fylkeskommune

DEL B

– *Jobbsjansen*

MÅLGRUPPE: Minoritetsungdom i alderen 16 - 24 år som har vitnemål fra grunnskolen, har rett til videregående opplæring, men som har behov for mer grunnopplæring for å kunne gjennomføre vgo.

ØNSKEDE RESULTATER: Bedre gjennomføring i vgo for minoritetsungdom – Terminkarakterer. Underveisvurdering, terminkarakterer og standpunktkarakterer – Vurderingskriterier i forhold til måloppnåelse av læreplanmål i Kunnskapsløftet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kristiansund kommune og voksenopplæring i Kristiansund

METODER: Grunnskoleopplæring for å forbedre karakterer og norskkunnskapene sine. Bli kjent med ulike utdanningsprogram i vgo. Få mulighet til å følge undervisning i fag på videregåendenivå.

KONTAKTPERSON: Mone Lund Grønseth, mone.lund.gronseth@mr fylke.no
Kari Volden, kari.volden@mr fylke.no

DEL B

Sør-Trøndelag Fylkeskommune

– *Jobbsjansen - Godt videre*

MÅLGRUPPE: Elever med generelt dårlig grunnlag fra grunnskolen eller med grunnskole fra hjemlandet som trenger mer grunnskoleopplæring for å kunne fullføre og bestå videregående opplæring. Ungdom 16-24 med rett til vgo med behov for mer grunnskoleopplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Bedre gjennomføring av videregående opplæring. Kartlegging av språkkompetansen ved oppstart og slutt dokumenterer framgang. Faglig framgang i grunnskolefagene.

SAMARBEIDSPARTNERE: Trondheim kommune, EVO, Ungdomsgruppa og Jobbsjansen ungdom, mottaksklassene i Trondheim, andre grunnskoler i Trondheim kommune, Barne- og familietjenesten, Charlottenlund vgs, Elevtjenesten, NAV i skole, og skolehelsetjenesten.

METODER: Opplæringstilbud i 35 t/u. Tilbud om grunnskoleopplæring 20-25 t/u i følgende fag: norsk, engelsk, matematikk, samfunnsfag og naturfag. Praktisk opplæring og hospitering 10 t/u i ordinære videregående opplæringstilbud. Dette skal gi bedre språkopplæring, bidra til praksisretting av grunnskolefagene, forberede og gi elevene bedre karrierekompetanse for valg av videregående opplæring. Veiledning om utdanningsvalg og utdanningsprogram gjennom periodisk utprøving av ulike yrkesfag. Fokus på språkopplæring gjennom undervisning i egen innføringsklasse og hospitering i klasser på yrkesfaglige utdanningsprogram.

KONTAKTPERSON: Gunvor Thomassen, gunvor.thomassen@stfk.no

Nord-Trøndelag Fylkeskommune

DEL B

– *Jobbsjansen – Intro for unge i Ytre Namdal*

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklige elever i alderen 16-24 år. Deltakerne er bosatt i Nærøy og Vikna.

ØNSKEDE RESULTATER: Flere i målgruppen skal gjennom opplæringen sin bli i stand til: å kvalifisere seg til opptak til videregående opplæring, og til å fullføre- og bestå videregående opplæring .

SAMARBEIDSPARTNERE: Ytre Namdal videregående skole, Nærøy kommune, Vikna kommune, Leka kommune og regionens næringsliv.

METODER: Fagopplæring i norsk, engelsk, samfunnskunnskap, naturfag, matematikk og kroppsøving. I tillegg tilbys det nivåbasert opplæring på grunnskolenivå. Gjennom regelmessig hospitering gis det muligheter til også å tilby opplæring på videregående nivå. De eksisterende samarbeidsavtalene regulerer ansvarsfordelingen mellom YNVS, NK og VK. Gjennom opplæringen i klassen ved YNVS og via hospiteringer, avdekkes både styrker og svakheter i faglige ferdigheter, noe som bidrar til at videre opplæring og rådgiving blir både relevant og målrettet. På sikt vil hospiteringen kunne vise elevene i klassen en tydelig vei videre og dermed føre til at de kan få praktisere kunnskapen sin også utenfor skolen. På den måten skaffer elevene seg ikke bare nyttig erfaring, men de danner relasjoner som kan være til stor hjelp den dagen de skal ut i lære. Opplæring i et miljø med jevnaldrende elever.

KONTAKTPERSON: Ingunn Bach, ingunn.bach@ntfk.no

DEL B

Nord-Trøndelag Fylkeskommune

– *Jobbsjansen - Språkklassen i Verdal*

MÅLGRUPPE: Nyankomne innvandrerungdom mellom 16-22 år som er norskspråklig og/eller faglig for svak til å følge ordinær opplæring. Introdeltakere mellom 18-22 år med kort botid vil være en prioritert gruppe.

ØNSKEDE RESULTATER: Flere unge introdeltakere 18-22 år skal kvalifisere seg og bli tatt opp til ordinær videregående opplæring. Et eget opplæringstilbud/introduksjonsprogram for ungdommer (16-22 år) i Verdal kommune. Et tilbud om styrket grunnopplæring for ungdom med for svake norskkunnskaper eller for svake faglige resultater til å begynne ordinært løp i vgs. Reduksjon i frafallsprosenten på Verdal videregående skole. Bedre sammenhengen mellom norskopplæring og andre opplæringstilbud.

SAMARBEIDSPARTNERE: Verdal kommune, NAV Verdal, Verdal voksenopplæring (Møllegata skole), Verdalsøra ungdomsskole, Veksttorget AS.

METODER: Aktiviteten i språkklassen er bygd opp etter timeplan. I tillegg vil deltakerne være med på alle andre fellesaktiviteter som arrangeres på skolen. Oppstart med morsmålsassistenter i undervisninga i aktuelle språk. Kartlegging av sent ankommet elever i ungdomsskolen Overgangsmøter med sent ankomne ungdommer i ungdomsskolen. Overgangsmøter med aktuelle elever for språkklassen fra ungdomsskolen og voksenopplæringa.

KONTAKTPERSON: Monika Skoglund Luktvasslimo, monika.luktvasslimo@ntfk.no

Nordland fylkeskommune

– *Kombiklasser, grunnskoleopplæring for innvandrerungdom*

MÅLGRUPPE: Innvandrerungdom i Nordland Fylke med godkjent grunnskoleutdanning, og ungdom uten godkjent grunnskoleutdanning til inntak i videregående opplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Kvalifisere innvandrerungdom til å gjennomføre videregående opplæring med bestått resultat, og få til en god integrering. Videre ønsker fylkeskommunen å bygge felles kompetanse og erfaringsvirkning for denne elevgruppen, samt oppnå lærings-effekt for skolene som deltar i prosjektet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Prosjektet er utarbeidet i samarbeid med vertskommuner, grunnskolekontor og videregående skoler. Prosjektet planlegges gjennomført ved tre videregående skoler: Vest-Lofoten, Mosjøen og Bodø. I Vestvågøy kommune har samarbeid mellom kommunen og videregående skole om opplæring for innvandrer-ungdom vært gjennomført som fast ordning i mange år.

METODER: Lovendring om mer grunnskoleopplæring for innvandrerungdom åpner for at fylkeskommunen tar større ansvar enn tidligere. På bakgrunn av dette organiseres målgruppen i en kombiklasse ved videregående skole, hvor innvandrerungdom kan oppleve samhold og tilhørighet til ungdom i samme alder. Prosjektet er en videreutvikling av innføringstilbud som er under utprøving som tilbud til innvandrerungdom ved noen videregående skoler i Nordland.

KONTAKTPERSON: Bjørnar Nystrand, bjonys@nfk.no

DEL B

Troms fylkeskommune

– *Kombinasjonsklasse*

MÅLGRUPPE: Minoritetsspråklige elever med rett etter §3-1 i opplæringsloven som har manglende grunnlag for å bestå videregående opplæring. Minoritetsspråklige elever i aldersgruppen 16-21 år som mangler grunnskolekompetanse for Tromsø kommune.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke gjennomføring for elever med minoritetsspråklig bakgrunn i Troms, samt bidra til at ungdommer i aldersgruppen 16-20 år som mangler grunnskole skal kunne gå på skole sammen med jevnaldrende.

SAMARBEIDSPARTNERE: Prosjektet er et samarbeidsprosjekt på flere nivåer, mellom skole-nivåene og lærere på Ishavsbyen VGS og i voksenopplæringen til Tromsø kommune. På administrativt nivå i fylkeskommune og kommune. På overordna ledernivå i kommune og fylkeskommune. Det skal også utarbeides en overordna samarbeidsavtale angående kvalifisering av minoritetsspråklige mellom Troms fylkeskommune, Troms NAV, KS Troms, IMDI Nord og Fylkesmannen i Troms.

METODER: Målet er å utarbeide en strategi for hvordan klare å få til en tilpasset opplæring for målgruppen. Prosjektet skal utprøve en modell for grunnleggende opplæring av minoritetsspråklige som på sikt kan brukes på alle de 13 skolene i Troms fylkeskommune. Det startes en kominasjonsklasse ved Ishavsbyen VGS som skal undervises i læreplanen for grunnskoleopplæring. Klassen skal fungere som en gruppe og nivådeles etter behov.

KONTAKTPERSON: Tonje Holm, tonje.holm@tromsfylke.no

Finnmark Fylkeskommune

DEL B

– Mer grunnskoleopplæring til innvandrerungdom

MÅLGRUPPE: Ungdom som søker til videregående opplæring med behov for mer grunnskoleopplæring i alderen 16-21 år. Ungdom som ikke har et godt nok faglig grunnlag for å kunne fullføre et videregående opplæringsløp.

ØNSKEDE RESULTATER: Bidra til å øke gjennomføringen i videregående opplæring for minoritetsspråklige, samt å styrke forutsetningene for målgruppen slik at flere kan fullføre videregående opplæring.

SAMARBEIDSPARTNERE: Videregåendeskolene i Vadsø, Kirkenes og Hammerfest med tilhørende kommuner: Vadsø, Sør-Varanger og Hammerfest. Kommunene er representert med sine voksenopplæring, henholdsvis Kvalifiserings-enheten i Vadsø, Hammerfest voksenopplæring og Kompetansesenteret i Sør-Varanger kommune.

METODER: Kombinasjonsklassemodellen vil være utgangspunktet for alle de tre skolestedene, men det enkelte tilbudet vil ha lokale tilpasninger med hensyn til søkergruppe, lokaliteter og samhandling mellom den enkelte kommune og videregående skole. Felles for alle tilbudene er at de er stedlig på den videregående skolen der tilbudet gis i kombinasjon med kommunens voksenopplæring. Tilbudet gis etter fagene for grunnskole for voksne, og timeplanen nivådeles og legges parallelt for å tilpasse den enkeltes behov

KONTAKTPERSON: Marit Hågensen, marit.hagensen@ffk.no

Jobbsjansen

Del C

DEL C

Sandefjord kommune

MÅLGRUPPE: Deltaker som har/har hatt som mål i sin IP å ta utdanning og som har gjennomført 3 hele år i introprogrammet og fortsatt ikke er ferdig med utdanningen.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke muligheten for at de som starter opp i videregående skole som en del av sitt introprogram, eller som har hatt det som sitt mål i sitt introprogram, skal gis oppfølging slik at de klarer å gjennomføre skolegangen og gis økonomisk støtte til livsopphold slik at de reduserer behov for studielån.

SAMARBEIDSPARTNERE: Sandefjord voksenopplæring, Sandefjord Videregående skole, Kompetansebyggeren, Vestfold fylkeskommunen.

METODE: Innholdet i prosjektperioden vil være utdanning. Som et ledd i utvelgelsen og underveis i prosjektperioden, vil både karriereveiledning og motivering være viktig.

KONTAKTPERSON: Solfrid Hammersmark, solfrid.hammersmark@nav.no

Birkenes kommune

DEL C

– *Jobbsjansen Birkenes*

MÅLGRUPPE: 4. år intro i Jobbsjansen.

ØNSKEDE RESULTATER: At de tre deltakere vil kunne starte på sin fagutdannelse etter dette året. Kunne tilegne seg krav i ordinære løp.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringen, Vest Agder Fylkeskommune og ulike fagopplæringsinstanser.

METODER: Tydelige mål, kontinuerlig evaluering, raske grep. Forberedelse til fagopplæring.

KONTAKTPERSON: Maria Bjerke Dalene, mada@birkenes.kommune.no

DEL C

Karmøy kommune

– *Sterkere integrering gjennom en mer målrettet kvalifisering*

MÅLGRUPPE: Deltakere som har behov for et lengre kvalifiseringsløp.

ØNSKEDE RESULTATER: Ønsker at deltakerne skal oppnå grunnleggende ferdigheter i kombinasjon med yrkesrettede tiltak.

SAMARBEIDSPARTNERE: Karmøy voksenopplæring og NAV flyktningeavdelingen. De bidra til å få deltakerne å komme inn i det norske arbeidslivet og således bli selvstøttet.

METODE: Å benytte både tradisjonell klasseromsundervisning og undervisning relatert til arbeidstrening.

KONTAKTPERSON: Arne Fagerland, arne.fagerland@nav.no

Sandnes kommune

DEL C

– *Jobbsjansen Intro NAV Sandnes*

MÅLGRUPPE: Deltakere som trenger lengre kvalifiseringsløp.

ØNSKEDE RESULTATER: Å gi deltakerne arbeidstrening på siden av skolegang for å styrke deres mulighet til å gå over i arbeid etter endt skolegang.

SAMARBEIDSPARTNERE: Sandnes læringscenter, opplæringskontoret, flyktningeenheten, frivilligsentral, innvandrerrådet, VID, Sandnes bibliotek og AKS (kommunens arbeidstreningssbedrift).

METODE: Jobber tett sammen med skolen slik at elevene klarer å fullføre det utdanning de har startet på samtidig som de styrker sin kompetanse innen samfunn og arbeidsliv.

KONTAKTPERSON: Marianne Baby, marianne.baby@nav.no

DEL C

Haugesund kommune

– *Jobbsjansen*

MÅLGRUPPE: Deltakere som har liten/ingen skolefaglig bakgrunn og sakte språklig progresjon på norsk.

ØNSKEDE RESULTATER: Å få deltakere å gå direkte over i arbeid eller utdanning etter endt program.

SAMARBEIDSPARTNERE: Næringslivet i region, intern enheter i kommunen og frivillige organisasjoner.

METODE: Gjennom tett oppfølging og undervisning av deltakerne i arbeidslivsrelaterte emner.

KONTAKTPERSON: Gjertrud Bua Larsson, gjertrud.bua.larsson@haugesund.kommune.no

Fjell kommune

– *Nye Jobbsjansen*

DEL C

MÅLGRUPPE: Deltakere som står lang fra arbeidslivet og har behov for individuelt og kompetansehevende løp. som fører til arbeid eller utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Å styrke deltakerne sine kvalifikasjoner for å delta i arbeidsliv.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, videregående skoler, oppfølgingstjeneste, NAV, Eiendomssjefen i kommune, Sarto holding og andre arbeidsgiver. Skal oppfølger og sikrer praksisplass for deltakerne.

METODE: Skal utarbeider individuelt tilpasser program for enkelt deltaker.

KONTAKTPERSON: Monica Pedersen, monica.pedersen@fjell.kommune.no

DEL C

Odda kommune

– Fra introdeltaker til fagarbeider- forlenget kvalifiseringsløp

MÅLGRUPPE: Deltakere som mangler yrkesutdannelse fra hjemlandet.

ØNSKEDE RESULTATER: Å sikre økonomisk selvstendighet for tidligere introdeltakere gjennom fast arbeid.

SAMARBEIDSPARTNERE: Odda videregående skole, Ullensvang Herad, Opplæringskontoret i Hardanger, Nav Odda og lokalt næringsliv.

METODE: Å tilby tilpasset yrkeskvalifisering med fagbrev til deltakerne. Alle deltakerne har praksis fra sitt programfagområde.

KONTAKTPERSON: Jon Olav Stadheim, jon.olav.stadheim@odda.kommune.no

Ålesund kommune

DEL C

– *Jobbsjansen – Forlenget introduksjonsprogram*

MÅLGRUPPE: Deltakere med 3 år i introduksjonsprogram og som ikke er i arbeid eller har fullført sin utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: At deltakerne kommer i arbeid eller videre i skolerettet kvalifiseringsløp.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV, Voksenopplæringscenteret, Brisk kompetansesenter

METODER: Styrke norskopplæring / arbeidsrettet norsk, og styrke deltakernes arbeidspraksis. Bygge på individuell plan.

KONTAKTPERSON: Britt Nørve, britt.norve@alesund.kommune.no

DEL C

Steinkjer kommune

– *Jobbsjansen – Forlenget kvalifiseringsløp*

MÅLGRUPPE: Deltakerne som har fullført introduksjonsordningen og fortsatt er langt unna arbeidsmarkedet.

ØNSKEDE RESULTATER: 70% skal ut i arbeid eller utdanning etter Jobbsjansen. Bistå introdeltakere med behov for forlenget kvalifiseringsløp til å bli kvalifisert til et relevant yrke, å fullføre deres individuelle plan.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV. Reko – Arbeidsmarkedsbedrift. Steinkjer næringsforum.

METODER: Arbeidsrettet opplæring, både på praksisstedet og evt. i yrkeskurs. Videreutvikle språkopplæring på arbeidsplassen og gi tett oppfølging. Tett samarbeid med arbeidsgiver.

KONTAKTPERSON: Anita S. Tessem, anita.staberg.tessem@steinkjer.kommune.no

Stjørdal kommune

DEL C

– *Jobbsjansen del C – Stjørdal*

MÅLGRUPPE: Deltakere med fullført 3 år i introduksjonsprogram.

ØNSKEDE RESULTATER: At deltakerne når sine program mål og kommer i jobb.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV, voksenopplæringen, lokalt arbeidsliv.

METODER: Tett samarbeid med markedsavdelingen i nav for å tilby praksisplasser og arbeidsmuligheter i omegn. Bruk av individuell plan og Sampro (verktøy for koordinering av tiltak mellom hjelpeinstanser) for å koordinere arbeidet med flyktninger inn i arbeidsplasser.

KONTAKTPERSON: Petter Olden, petter.olden@nav.no

Lenvik kommune

– *Jobbsjansen år 4*

MÅLGRUPPE: Målgruppen er voksne innvandrere som etter 3 års introduksjonsprogram står uten overgang til arbeid eller skole.

ØNSKEDE RESULTATER: Kommunen ønsker å styrke innvandreres mulighet til deltakelse i yrkes- og samfunnsliv ved å gi dem ytterligere ekstra 1 år med individuell veiledning og tilpassede tiltak etter 3 års introduksjonsprogram.

SAMARBEIDSPARTNERE: Lenvik kommune vil være prosjektansvarlig og fagleder ved Senter for læring og integrering skal være prosjektansvarlig for prosjektet. Øvrige samarbeidspartnere er bedrifter i Midt Troms, Næringsforening og frivillige organisasjoner. Kommunen har inngått et samarbeid mellom NAV Lokalt og MITRA (vekstbedrift).

METODER: Rekruttering av deltakere til prosjekt vil være de deltakere som er i 3. år på introduksjonsprogrammet og eventuelle deltagere som har nylig avsluttet programmet. Videre vil følgende aktiviteter gjennomføres: Kartlegging av status og behov for hver enkelt deltager, individuelle samtaler, utarbeidelse av individuelle planer, temabaserte kurs, norsk og samfunnsfag opplæring i mer utvidet form enn tidligere, arbeidspraksis med tett oppfølging, muligheter for arbeidsutprøving/kartlegging via vekstbedrift samt andre tiltak via NAV som er hensiktsmessig for den aktuelle deltaker.

KONTAKTPERSON: Linda Nilssen, linda.nilssen@lenvik.kommune.no

Jobbsjansen

Del D

DEL D

Moss kommune

MÅLGRUPPE: Unge voksne innvandrere som mottar økonomisk sosialhjelp eller som står i fare for å bli som har liten eller ingen tilknytning til arbeidslivet og/eller begrenset utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Å sørge for å føre de som er igjen i prosjektet, enten ut i arbeid eller utdanning ut fra hver enkeltes forutsetninger.

SAMARBEIDSPARTNERE: Moss Voks, Malakoff og Kirkeparken videregående skoler, lokalt næringsliv, tiltaksarrangører (Din Utvikling, Podium).

METODE: Kommunen benytter seg av SE (supported employment), voksenpedagogikk, veilednings-kompetanse herunder HPMT-veiledning, som er Helhetlig-Prinsippstyrt-Metodisk-Tilnærming.

KONTAKTPERSON: Odd Gunnar Andreassen, odd.gunnar.andreassen@nav.no

Ski kommune

DEL D

MÅLGRUPPE: Unge voksne innvandrere 18-30 år som mottar økonomisk sosialhjelp eller som står i fare for å bli som har liten eller ingen tilknytning til arbeidslivet og/eller begrenset utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Å bidra til at ungdom med innvandringsbakgrunn uten tilknytning til arbeidslivet, gjennom kvalifisering og oppfølging kommer i arbeid og/eller utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Arbeidsgivere, Røde Kors Ski, Frivilligsentralen, Familiens Hus v/Hjelper'n og helsesøstre, Barneverntjenesten, Antirasistisk Senter v/Jobb-x, Veilednings-senteret Follo, Follo Kvalifiseringssenter, Grunnskolen for voksne, Folkeuniversitetet.

METODE: Kommunen tar i bruk Supported Employment hos arbeidsgivere der deltakerne er på arbeidstrening og driver oppsøkende motivasjonsarbeid mot ungdom.

KONTAKTPERSON: Mirjana Hodnekvam, mirjana.hodnekvam@nav.no

DEL D

Bydel Søndre Nordstrand, Oslo kommune

MÅLGRUPPE: Unge voksne innvandrere 18-30 år som mottar økonomisk sosialhjelp eller som står i fare for å bli som har liten eller ingen tilknytning til arbeidslivet og/eller begrenset utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Å øke overgangen til arbeid og videre utdanning for deltakere i prosjektet gjennom å tilby et helhetlig kvalifiseringsprogram eller overføre utfasede deltakere til ny veileder ved NAV.

SAMARBEIDSPARTNERE: Ulike avdelinger internt på Nav og andre instanser i bydel Søndre Nordstrand.

METODER: Prosjektet tar i bruk arbeidstrening i ordinær virksomhet som viktigste metode og virkemiddel. Bydelen har jobbet systematisk etter Supported Employment metodikken. Deltakerne får tett og målrettet oppfølging ute hos arbeidsgiver, og har fått kartlagt bistandsbehov nøye, både i forkant og underveis i Jobbsjansen løpet.

KONTAKTPERSON: Emma Frydenlund, emma.karoline.frydenlund@bsn.oslo.kommune.no

Trondheim kommune

DEL D

Jobbsjansen Ungdom

MÅLGRUPPE: Ungdommer på sosialhjelp.

ØNSKEDE RESULTATER: Overføring til ordinært arbeid eller ordinær utdanning.

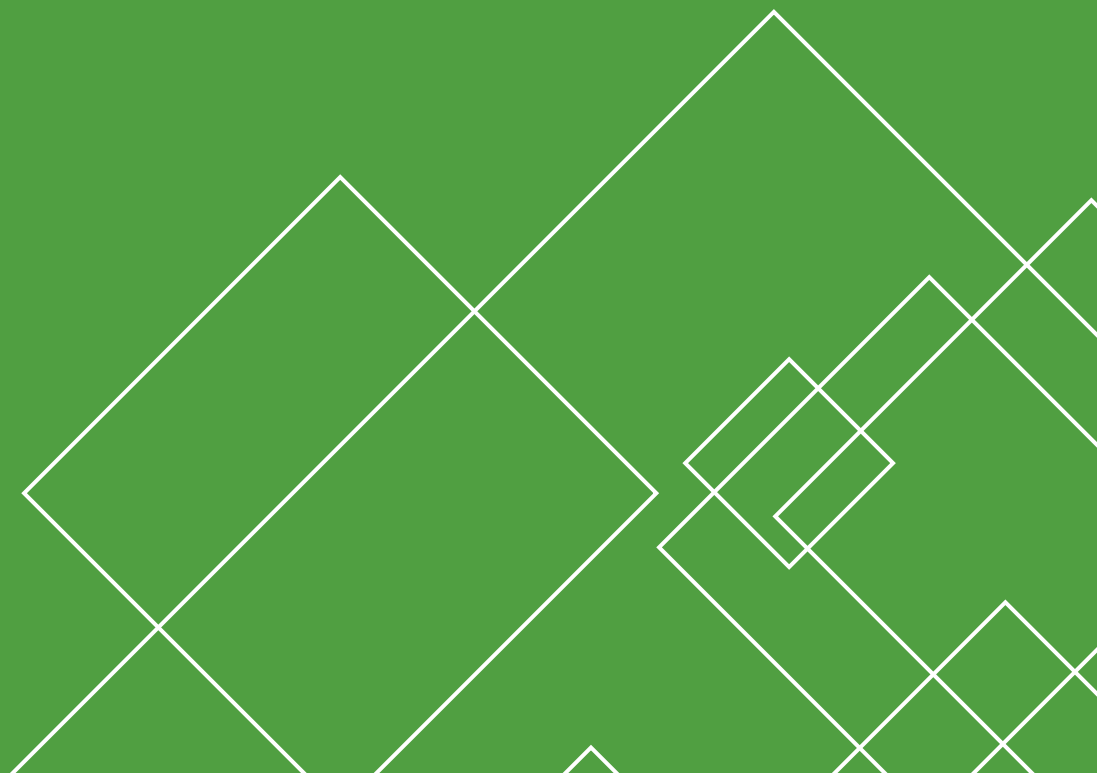
SAMARBEIDSPARTNERE: Med utfasing av «Jobbsjansen Ungdom» skal ikke Jobbsjansen Ungdom i Trondheim avsluttes, men blir videreført med justeringer når det gjelder målgruppe og muligens organisatorisk tilhørighet for en god forankring i kommunens ledelse. NAV skal være sentral samarbeidspartner når først prosjektet settes i ordinær drift. Oppfølgingsenheten for barn og unge, videregående skoler i Trondheim, barne- og familietjenesten, politiet, ungdomsgruppa i EVO og private- og offentlige arbeidsgivere.

METODE: Opplæring i gruppe etterfulgt av tett og individuell oppfølging med fokus på brukermedvirkning og oppfølging av individuell plan

KONTAKTPERSON: Torgeir Vatten, torgeir.vatten@trondheim.kommune.no

Kommunale utviklingsmidler

Fredrikstad kommune

Utvikle fleksible kvalifiseringsløp & faglig oppfølging av introdeltakere

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet og flyktninger med mangelfull skolebakgrunn.

ØNSKEDE RESULTATER: Oppstart av løp mot fagbrev innen institusjonskokk og restaurantkokk for introdeltakere.

SAMARBEIDSPARTNERE: Fredrikstad kommune seksjon for utdanning og oppvekst, Fredrikstad internasjonale skole, Østfold fylkeskommune, Opplæringskontoret for offentlig sektor i Østfold, Lærlingekompaniet, NAV Østfold,

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Videreutvikling av SE-metodikk som allerede er implementert, samt utvikle modulbasert opplæringsløp med hhv. modul A 3- 4 år uten fellesfag, og modul B 3- 4 års løp med fellesfag. Deltakerne starter sin yrkesopplæring tidlig i kvalifiseringsløpet samtidig som de tar programfag og følger ordinær norskundervisning. Modellene er utformet slik at den praktiske delen starter tidlig og den teoretiske delen kommer etter hvert, i takt med deltakernes progresjon i norskfaget.

KONTAKTPERSON: Cathrine Halmrast Harvil, cathrine.halmrast.harvil@nav.no

Sarpsborg kommune

JobbIntro

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle og implementere kunnskap om hvordan flykninger best inkluderes i arbeidsmarkedet gjennom et nært samarbeid med arbeidsgivere. Det overordnede målet er å øke kvaliteten på tilbudet til deltageren og bedre resultatene gjennom å endre måten kommunen jobber på.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Østfold, Karrieresenteret Østfold, Norsksenteret, lokale frivillige organisasjoner, arbeidsgivere i privat sektor, Fylkesmann i Østfold, AFI, Case prosjekter SE

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Prosjektet skal legge om hele programmet til å være basert på en integrert tilnærming. Gjennom å bruke ordinære arbeidsplasser som arena for læring og rehabilitering vil vi øke målet om arbeid. Dette vil bli gjort gjennom å endre rutiner og prosedyrer, og ved at den enkelte programrådgiver får styrket sin inkluderings- og arbeidsmarkedskompetanse. Tilbudet tar utgangspunkt i 5-trinnsmodellen i SE.

KONTAKTPERSON: Marie Skeid, Marie.Skeid@nav.no

Sarpsborg kommune

Kombinasjonsløp på videregående skole

MÅLGRUPPE: Nyankomne minoritetsungdommer med behov for særskilt tilrettelagt kombinasjonstilbud i alderen 16-20 år. Det åpnes også for individuelle inntak for elever i aldersgruppen 20-25 år.

ØNSKEDE RESULTATER: Større andel elever i målgruppa fullfører og består vgo

SAMARBEIDSPARTNERE: Fredrikstad kommune, Hvaler kommune, Østfold Fylkeskommune

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utvikle et kombinasjonsløp på videregående skole i nedre Glomma-regionen. Det skal opprettes to grupper à 15 elever. Fredrikstad og Hvaler skal kunne kjøpe elevplasser i kombinasjonsklassene.

KONTAKTPERSON: Marianne Dagfinrud, marianne.dagfinrud@sarpsborg.com

Bærum kommune

Forberedende voksenopplæring, byggfag

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet og andre voksne innvandrere med rett og plikt til norskopplæring

ØNSKEDE RESULTATER: Bidra til at flere voksne innvandrere i Bærum får mulighet til å ta fagbrev innen byggfag.

SAMARBEIDSPARTNERE: Rud videregående skole, NAV Bærum, NAV Akershus, Veiledningskontoret Asker og Bærum

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utvikle modell for et helårig forberedende kurs innen byggfag for voksne minoritetsspråklige med en modulbasert læreplan som også omfatter bransjenorsk og praksis.

KONTAKTPERSON: Aud Blaker, aud.blaker@baerum.kommune.no

Bærum kommune

Rekruttering av voksne minoritetsspråklige til bussjåføryrket – et forprosjekt

MÅLGRUPPE: deltakere i introduksjonsprogrammet og personer med rett og plikt til norskopplæring

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle opplæringsløp rettet mot målgruppen

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringscenteret, flyktningkontoret, NAV, Nettbuss, Arba Inkludering AS

KORT PROSJEKTBESKRIVELSE: Forprosjektet skal planlegge og skissere opplæringsløp. Metoden vil da være å innhente opplysninger fra bransjen, utarbeide planer og finansieringsmuligheter samt lage gode rekrutteringsordninger i tett samarbeid med bransjen.

KONTAKTPERSON: Aud Blaker, aud.blaker@baerum.kommune.no

Lørenskog kommune

Supported employment for deltakere i introduksjonsprogrammet

MÅLGRUPPE: deltakere i introduksjonsprogrammet

ØNSKEDE RESULTATER: Sikre økt andel av deltakere overgang til arbeid gjennom å implementere Supported employment (SE) som metode i kvalifiseringsarbeidet.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Lørenskog, Lørenskog Voksenopplæring, arbeidsgivere i Lørenskog kommune, private bedrifter i Lørenskog, caseprosjekter og AFI

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Teste ut hvordan supported employment (SE) kan brukes i kvalifiseringsarbeidet med målgruppen flyktninger og innvandrere med sammensatt bistandsbehov.

KONTAKTPERSON: Hilde Lyngroth, hln@lorenskog.kommune.no

Lørenskog kommune

Oppdag talentet ditt - fra praksis til fagbrev

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet og Jobbsjansen for hjemmевærende kvinner.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et tilpasset utdanningsløp i barne – og ungdomsarbeiderfaget for personer som med høy sannsynlighet ville stått utenfor arbeidslivet. Ferdigstille en fagplan med lokal tilpasning og nødvendige godkjenninger.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktning- og innvandrer-tjenesten, Voksenopplæring, Strømmen videregående skole, fagopplæringskontoret og arbeidsgivere (barnehager og skole).

KORT PROSJEKT BESKRIVELSE: Ferdigstille en fagplan med lokal tilpasning i samarbeid med arbeidsgivere og faglærere ved videregående skole. Fagplanen skal godkjennes av fagopplæringskontoret.

KONTAKTPERSON: Hilde Lyngroth, hln@lorenskog.kommune.no

Ski kommune

Fullføre og bestå grunnskole for deltakere i introduksjonsprogram

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet som har behov for grunnskole og som skal videre i arbeid eller videregående opplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Flere deltakere over til videregående opplæring eller jobb etter endt introduksjonsprogram.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Ski, Ås videregående skole, Vestby videregående skole, Veiledningstjenesten i Follo, Follo Næringsråd, Andre kommuner med lignende KUM-prosjekt.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Place Train Maintain i kombinasjon med utdanning – med vekt på brukeren i sentrum ved et godt samarbeid med arbeidsgiver, videregående skoler, Ski voksenopplæring og NAV Ski. Kartlegging og utprøving av kompetanse og egenskaper hos deltakere vil fortsette slik at gode kvalifiserte valg kan tas. Deltakerne kombinerer grunnskole og arbeidspraksis med mål om eksamen, ekstrajobb eller fast jobb.

KONTAKTPERSON: Kjell-Åge Moslet, kjellage.moslet@ski.kommune.no

Ullensaker kommune

Jobb og skole hånd i hånd

MÅLGRUPPE: Deltagere i introduksjonsprogrammet med arbeid som mål.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke sysselsettingen av bosatte flyktninger ved endt introduksjonsprogram.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV inkludering (Fylke), Nettverksbank av praksisplasser med 40 bedrifter, Frivilligsentralene på Øvre Romerike, interkommunalt kvinnenettverk, Røde Kors Flyktningguider i Ullensaker og Eidsvoll, Orbit Arena AS.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Praksisforberedende kurs med individuell praksis og norsk-trening i samarbeid med frivilligheten. Bransjekurskurs med yrkesnorsk og relevant praksis i ordinær virksomhet/bedrift. Place and train maintain i arbeidsrettet oppfølging av deltagere. Karriereveiledning i introduksjonsprogrammet med bruk av ulike verktøy som Jobpics, Klart du kan; Innsyn gir utsyn, digitale arbeidsbøker i WIE (Work Interest Explore).

KONTAKTPERSON: Sissel Viken, sissel.viken@nav.no

Bydel Frogner

Karriereveiledning Oslo vest

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Gjennomføre karriereveiledningskurs for deltakere som har gjennomført 550 timer norsk, og deretter karriere- og språkveiledning på passende arbeidstreningsplasser som kan føre til arbeid.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Frogner, NAV Nordre Aker, NAV Ullern, NAV Vestre Aker, Jobbsjansen vest, Kompetanse Norge, Caritas, Kiwi, NAV Arbeidslivssenter, Flerkulturelt etablerersenter, Oslo VO servicesenter, Oslo VO Helsfyr, Oslo VO Rosenhof, Oslo VO Sinsen, Karriereverktøy AS.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Prosjektet er delt i 3 faser. Fase 1: Innhenting av kunnskap og erfaringer fra eksperter og sentre som driver med karriereveiledning. kompetanseheving innenfor karriereveiledningsfeltet og utvikling av eget karriereveiledningskurs. Utarbeide et eget karriereveiledningskurs over 8 uker. Rekruttering av deltakere. Fase 2: Gjennomføre 8 ukers karriereveiledningskurs på heltid, hvor deltakerne skal bli bevisste sin egen kompetanse, stifte bekjentskap med arbeidslivet i Norge, bli kjent med egne ressurser, sine muligheter og sammenhengen mellom disse, og lærer å sette ord på sine egenskaper, drømmer, interesser og ferdigheter. Kurset skal også bidra til at deltakerne får større brukermedvirkning og større eierforhold til sine individuelle planer. De jobber også med å finne passende arbeidstreningsplasser. Fase 3: Deltakerne går ut arbeidstrening. Tett oppfølging ukentlig av språk- og karriereveileder på arbeidstedet samt gruppeundervisning en gang i uka.

KONTAKTPERSON: Åse-Marie Skjerven Amlie, asemarie.amlie@bfr.oslo.kommune.no

Bydel Gamle Oslo

Kommunale utviklingsmidler Bydel Gamle Oslo 2017

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet, programrådgivere i introduksjonsprogrammet og Jobbsjansen.

ØNSKEDE RESULTATER: Mer systematisk og metodisk oppfølging av deltakere på praksisplass.

SAMARBEIDSPARTNERE: AFI, NAV Gamle Oslo, Lokale arbeidsgivere, Frivillige organisasjoner og sosiale entreprenører.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Prøve ut metodikken Supported Employment som metodikk for praksisplass oppfølging for deltakere i introduksjonsprogrammet. Delta i IMDi og AFIs kompetansehevingsprogram vedrørende utprøving og implementering av metodikken Supported Employment. Videreutvikle jobbspesialistrollen og øke kompetanse hos alle programrådgivere i SE-metodikk.

KONTAKTPERSON: Linn Camilla Elvenes, linn-camilla.elvenes@bgo.oslo.kommune.no

Bydel Stovner (Felles introduksjonsprogram i Groruddalen)

Utprøving av Supported Employment (SE) som oppfølgingsmetodikk

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet i bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner som har omfattende bistandsbehov.

ØNSKEDE RESULTATER: Skape varig tilknytning til arbeidslivet etter prosjektets første driftsår. Øke overgangen til arbeid eller utdanning direkte etter avsluttet program til 70%.

SAMARBEIDSPARTNERE: Oslo Voksenopplæring, private og offentlige arbeidsgivere/bedrifter, bydelenes Nav-kontorer, AFI.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Bruk av supported employment (SE) metodikken. Ta utgangspunkt i arbeidsplassen som læringsarena.

KONTAKTPERSON: Kjersti Søyland, kjersti.soyland@bsr.oslo.kommune.no

Oslo kommune – Utdanningsetaten, VO Rosenhof

Språkopplæring for kvinner i fødselspermisjon

MÅLGRUPPE: Kvinner i fødselspermisjon i hele Oslo for introdeltakere. Opplæringen er byomfattende.

ØNSKEDE RESULTATER: Sikre kontinuitet i opplæringen, bedre progresjon og måloppnåelse for kvinner som har avbrudd fra introduksjonsprogrammet grunnet fødsel.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Gamle Oslo, samt barnehager, barnevern, tannhelseprosjekter, Helsestasjoner, Røde Kors, Familievernkontoret, fysioterapeuter i bydelen.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Et kombikurs hvor deltakerne samles 1 dag i uken á 4 timer, og i tillegg vil de få 4 timer digital opplæring. Det skal utvikles materiell, også digitalt, og det utarbeides lokale læreplaner. Domener i læreplanen som vil bli lagt inn i planene er: Personlig – mat og helse, familie, barneoppdragelse, Offentlig –barnehage, skole, NAV, kulturtilbud i lokalmiljø, velferdssamfunnet.

KONTAKTPERSON: Petter Yttereng, petter.yttereng@ude.oslo.kommune.no

Oslo kommune – Utdanningsetaten, VO Rosenhof

Introduksjonsbedrift for innvandrere med høyere utdanning

MÅLGRUPPE: Akademikere som omfattes av introduksjonsloven og har rett og plikt til opplæring. Deltakere er språklig over nivå A1 ved oppstart.

ØNSKEDE RESULTATER: Bedre utnyttelse av høyt kvalifiserte innvandreres kompetanse og det etableres minimum 3 introduksjonsbedrifter som følge av dette tiltaket pr år.

SAMARBEIDSPARTNERE: Ungt Entreprenørskap, Oslo International HUB.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Videreutvikling av entreprenørskapskurs for innvandrere som består av følgende deler: A. FORBEREDELSE, – Tilrettelegging før igangsetting B. OPPSTART, - Idéutvikling og forretningsidé, - Mentorskap og partnerskap, – Organisering og registrering C. DRIFT, - Produksjon, kjøp og salg, - Markedsføring, styring og økonomi D. AVSLUTNING, - Avvikling og oppsummering. Etablering av introduksjonsbedrifter som arbeidspraksis i introduksjonsprogrammet. Oppfølging og veiledning.

KONTAKTPERSON: Petter Yttereng, petter.yttereng@ude.oslo.kommune.no

Oslo kommune – Utdanningsetaten, VO Rosenhof

Morsmålsstøtte i grunnleggende lese- og skriveopplæring for voksne

MÅLGRUPPE: Spor 1 deltakere med liten eller ingen skolebakgrunn, Spor 2 deltakere som skal fungere for språkhjelpere.

ØNSKEDE RESULTATER: Økt lesehastighet og tekstforståelse. Spor 1 deltakere i prosjektet oppnår funksjonelle lese- og skriveferdigheter på norsk og Spor 2 introduksjonsdeltakere i prosjektet får raskere progresjon i norskopplæringen.

SAMARBEIDSPARTNERE: Oslo VO Skullerud, Bydel Grünerløkka.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Det brukes metoder anbefalt av Kompetanse Norge, spesielt fra publikasjonene: «Metoder for alfabetisering» og «Opplæring av språkhjelpere». Introduksjonsdeltakere fra spor 2 brukes i opplæringen av introduksjonsdeltakere på spor 1. Det å lære bort noe til andre kan gi også læringsutbytte og bevisstgjøre deltakere på spor 2.

KONTAKTPERSON: Petter Yttereng, petter.yttereng@ude.oslo.kommune.no

Larvik kommune

Digital hver dag

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet og deltakere med rett og plikt til norskopplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Bedre kvaliteten og resultatene på norskopplæringen både i klasserommet og ute på arbeidsplassen og styrke den enkeltes mulighet til å få arbeid eller videre utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Larvik, Larvik læringscenter, IT-nettverk Larvik kommune, Virksomhet skole, IT-nettverk NAV.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utpøving av Google Apps for education. Prosjektet skal utvikle metoder og opplæringsmodeller rettet mot deltakere i språkpraksis. Det skal også prøves ut australsk sjangerpedagogikk, eller argumenterende skrivemetode tilpasset alle nivåene i norskopplæringen.

KONTAKTPERSON: Geir Sollid, geir.sollid@larvik.kommune.no

Larvik kommune

Forberedende yrkeskurs med språkpraksis- FYP2

MÅLGRUPPE: Innvandrere som omfattes av introduksjonsloven på A2-nivå og som ønsker å jobbe innen salg og service.

ØNSKEDE RESULTATER: Å tilrettelegge for fagopplæring og styrke arbeidsrettingen i norskopplæringen slik at deltakerne blir bedre rustet til å gå ut i arbeidslivet og flere kommer ut i arbeid.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Larvik, private næringsdrivende.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Prøve ut norskopplæring i kombinasjon med fagopplæring og praksis i butikk for deltakere som ønsker å jobbe innen varehandel eller eventuelt andre serviceyrker. Bruk av Google Classroom for å legge ut stoff for deltakere og kontaktpersoner på praksisplassen dersom de ønsker det. Her kan det legges ut f. eks ukens fokusområde, hva det skal øves på den aktuelle uken, hva som er gjennomgått i undervisning, lekser, aktuelt stoff som faglige Youtube-videoer, informasjon, beskjeder, refleksjonsoppgaver som skal bearbeides videre i klassen, lokale arrangementer og andre aktuelle saker for undervisningen.

KONTAKTPERSON: Inger Tjersland, inger.tjersland@larvik.kommune.no

Sandefjord kommune

Norskopplæring og karriereveiledning

MÅLGRUPPE: Spor 3 elever som har rask progresjon og har mål om jobb eller utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: 80 % av deltakere skal ved avslutning av prosjektperioden være etablert i jobb eller utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Fønix Integrering, NAV og lokale arbeidsgivere. Det er dannet en ansvarsgruppe som møtes regelmessig.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utarbeide metodikk for rask etablering av jobb eller utdanning gjennom rask språkprogresjon og karriereveiledning, samt ferdigstille metodebeskrivelse/brukermanual.

KONTAKTPERSON: Irene Rimala, irene.rimala@fonix.no

Sandefjord kommune

Sandefjordsmodellen: Språk- og fagopplæring

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet

ØNSKEDE RESULTATER: Flest mulig av deltagerne skal bestå tverrfaglig eksamen/praktisk fagprøve og komme i jobb.

SAMARBEIDSPARTNERE: Fønix, NHO Vestfold (Slakter Eftedahl, Brødrene Berggren, Bakers, Pers Kjøkken, Ringnes/Farris, Kanda, Bring, DHL, Komplett, Jotun) Matbørsen AS Opplæringskontoret for matfag i Vestfold / Buskerud, Greveskogen videregående skole.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Kombinasjon av norskopplæring, arbeidspraksis ute i bedrift og fagopplæring. Alle deltakere får tett oppfølging av praksisteamet, nav-veileder og lærere på Fønix. En av suksesskriteriene er at alle elevene i klassen har samme veileder på nav som har arbeidsplass på Fønixen fast dag i uka. Læreplan i norsk og samfunnskunnskap tilpasses og implementeres i fagopplæringen. Deltagerne bruker digitale hjelpemidler som pc, nettbrett og telefon aktivt i opplæringen, gjerne i kombinasjon som f.eks ved bruk av google docs.

KONTAKTPERSON: Anette Guldahl, anette.guldahl@nav.no

Tønsberg kommune

Bedre tilpasset norskopplæring for innvandrere med høyere utdanning

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med høyere utdanning eller nesten ferdig utdanning fra hjemlandet.

ØNSKEDE RESULTATER: Få introduksjonsdeltakere med medbrakt høyere utdanning eller påbegynt høyere utdanning fra hjemlandet kvalifisert for arbeid eller ferdigstilling av påbegynt utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Velle Utvikling, lokale bedrifter, kommunale virksomheter, HSN (Høgskolen i Sørøst Norge), Stella Røde Kors kvinnesenter.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utvikling av en modell for kvalifisering av deltakere i introduksjonsprogram med høyere utdanning som vil bestå av en kombinasjon av relevant arbeidspraksis (tilnærmet umiddelbart) og språkopplæring i klasserom og nettbasert undervisning. Alternativt vil det være mulig å få akademisk praksis ved høgskolen i kombinasjon med forberedelser til høyskolestudier i Norge (for å evt. fullføre påbegynt utdannelse fra hjemlandet).

KONTAKTPERSON: Thor Øyvind Olsen, thor.olsen@nav.no

Engerdal kommune

Ut i arbeid – forprosjekt

MÅLGRUPPE: deltakere i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skolebakgrunn.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et yrkesrettet kvalifiseringsløp for deltakere med liten eller ingen skolebakgrunn.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, Voksenopplæring, Engerdal næringscenter, Frivilligsentralen, Elverum Læringscenter, videregående skole.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Det skal gjøres flere utredningstiltak: 1) Kartlegging av omfang av behov for kvalifiseringstiltak i kommunen. 2) Arbeidsmarkedsundersøkelse for kartlegge framtidig behov for arbeidskraft i kommunen. 3) Ut ifra resultater anbefale fag/yrkesområder som bør satses på. Invitere nabokommuner til et mulig samarbeid. 4) Rekruttering av aktuelle bedrifter 5) Avklare krav og behov arbeidsgivere har til kommunen og praktikantene ved utplassering og behov for oppfølging. 6) Innhente erfaringer fra lignende prosjekter fra Sverige og Danmark.

KONTAKTPERSON: Ingeborg Frank, ifr@engerdal.kommune.no

Ringsaker kommune

Prosjekt arbeidsrettet introduksjonsprogram (PAI) – Salg og service

MÅLGRUPPE: deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et arbeidsrettet løp innen salg og service.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, NAV, personal avdeling i kommunen, private bedrifter.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Utvikle et fagkurs innen salg og service i utgangspunkt i læreplaner for VG1 og VG2 og praksisplassens behov. Deltakere rekrutteres ut på bakgrunn av interesse eller erfaring fra salg og service. Deltakere i prosjektet får samme programrådgiver. Det skal prøves opp kvalifisering etter følgende plan: Norsk kurs og fagkurs 3 dager pr. uke i hele perioden. Første 4 ukene intensivt fagkurs med 16-20 timer pr. uke. Deretter utplassering i praksis 2 dager pr uke og fagkurs 6 timer pr. uke. Det skal prøves ut norskundervisning på arbeidsplassen. Arbeidsgivere og deltakere i praksis blir fulgt opp. Deltakere vil få også trening i oppgaveskriving, seinere del av kurset, spesielt rettet mot forberedelse til eventuell eksamen og fagbrev.

KONTAKTPERSON: Ulf Axel Eriksson, uer@ringsaker.kommune.no

Stange kommune

Kvalifisering gjennom praksis i lokalt næringsliv

MÅLGRUPPE: deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et helhetlig, praksisbasert kvalifiseringsløp som kan gi formalisert kompetanse.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, NAV, private og kommunale virksomheter, Steiner skole, Videregående skole, Hedmark fylkeskommune.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Utvikling av et tilpasset, praksisbasert opplæringsprogram i samarbeid med IKEA Ringsaker. Innføring og tilpassing av digitale læremidler for fremmedspråklige som gir både språk-, fag- og arbeidslivskunnskap - MigraNorsk og interne e-læringsløsninger. Bruk av nettbrett og læringsapper på praksisplassen. Videreutvikling av metodikk for å samle og bruke erfaringer, autentisk tekst, bilder og konkrete fra praksis i undervisningen. Utvikling av læringsmapper for arbeidslivet i ulike virksomheter og fagområder. Videreutvikling av arbeidsrettet og morsmålsstøttet norskopplæring i grupper i arbeidsgivers lokaler og individuell morsmålsstøttet veiledning i arbeidssituasjonen ved bruk av språkassistenter. Videreutvikling av metoder for tverretattlig, tverrfaglig og individuelt samarbeid mellom deltaker og ressurs- og fagpersoner innenfor kvalifisering, praksis og helse. Det skal utvikles metoder for programrådgivere slik at de bedre kan følge opp deltakere introduksjonsprogrammet som har særskilte psykiske helseutfordringer. I kombinasjon med dette må det inngås samarbeidsavtaler med arbeidsgivere som kan tilby mer tilrettelagte praksisplasser for deltakere med helseutfordringer.

KONTAKTPERSON: Julie Sikin B. Jynge, sikin.jynge@stange.kommune.no

Tynset kommune

Interkommunalt arbeidsretting av introduksjonsprogrammet

MÅLGRUPPE: deltakere i introduksjonsprogrammet

ØNSKEDE RESULTATER: Videreutvikle interkommunale arbeidsrettede løp i introduksjonsprogrammet ved bruk av språkmapper og språktrening på arbeidsplasser.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, Flyktningtjenesten, videregående skole, frivillig-sentraler, kommunale og private virksomheter, Alvdal kommune, Tolga kommune, Folldal kommune.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Videreutvikle eksisterende språkmapper og utvikle nye språkmapper innenfor skole, barnehage, SFO, bilmekanikk, IKT og offentlig administrasjon, lagerarbeid, tekniske tjenester. Bruke mappene både i praksis og i norskundervisning i klasserom. Gjennom digitalisering av språkmappene skal elevene selv ta ansvar for egen læring, og oppdatere språkmappene med bilder av gjenstander og situasjoner i praksis som de trenger å lære norske begreper for. Tilpasset oppfølging på språktreningsplass av norsklærere og språkpraksiskoordinator skal sikre at den enkelte deltaker for oppfølging etter individuelt behov. Språkpraksiskoordinator fungerer som kontaktpunkt mellom kommuner, språkpraksisplasser og deltakere, og skal sørge for etablering og opprettholdelse av gode relasjoner mellom kommune, deltaker og praksisplass, mens norsklærere skal fokusere på språklig framgang. Koordinator har også ansvar for å verve nye språktreningsplasser innen privat og frivilligsektor og samtidig følge opp politiske vedtak om språkpraksis på kommunalt nivå.

KONTAKTPERSON: Svanhild Næverdal, svanhild.neverdal@tynset.kommune.no

Åsnes kommune

Helsenorsk - forprosjekt

MÅLGRUPPE: Primært kvinnelige deltakere i introduksjonsprogrammet

ØNSKEDE RESULTATER: Gi kvinner kunnskap om egen kropp og reproduksjon slik at de har muligheten til å velge når og om de ønsker barn. Samt å skape en trygg arena for å kommunisere usikkerhet og fare i forhold til æres relatert vold. Styrke norskkunnskapen som vil være overførbart til dagliglivet, på legebesøk/helsepersonell, samt at de vil kunne snakke med egne barn om kropp og helse.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, Voksenopplæring, NAV, Amatheia Hedmark, Senter for incest og seksuellmisbrukte, Kreftforeningen, lokalt politi.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Klasseromsundervisning i små grupper fordelt i forhold til språk og kultur – bruk av dialoggrupper. Audiotiv, visuell og taktile læringsformer vil bli bruk i undervisningen. Kurset vil bli tilrettelagt de behovene som oppstår underveis i forhold til kursdeltakerne. I kurset vil bli benyttet ekstern fagekspertise i forhold til delemner. Foredragsholdere vil være fra bl.a. jordmor, Amatheia (Hedmark), politiet og SMISO (senter for incest og seksuelt misbrukte), kreftforeningen og Åsnes opplæringscenter.

KONTAKTPERSON: Angela Claire Bjorøy, angela.claire.bjoroy@nav.no

Gjøvik kommune

Nettbrett i intro

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet

ØNSKEDE RESULTATER: Øke deltakerens digitale ferdigheter ved å lære dem selvbetjeningsløsninger i offentlige tjenester.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV flyktning, Gjøvik Læringscenter, IKT-avdelingen.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Det gjennomføres ekstra IKT undervisning – 3 t hver uke hvor det læres hvordan bruke bl. a. offentlige tjenester som altinn, helfo, udi, nav, MinId, bank ID m. fl.

KONTAKTPERSON: Torill Marie Høyer, torill.marie.hoyer@nav.no

Lillehammer kommune

Sammen om kvalifisering og rett i jobb

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skolebakgrunn.

ØNSKEDE RESULTATER: Utarbeide en modell for et sammenhengende, arbeidsrettet løp for personer som trenger mer tid en introduksjonsprogrammets varighet for å oppnå sine mål.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV, Lipro, Læringsenteret, Gjenbruket ved Lillehammer kommune, Innovasjon Norge, Karrieresenteret Opus, Lillehammer Handelstandsforening, Biri Vaskeri, Hafjell Quality, Sykehuset Innlandet, Skogli Rehabiliteringssenter.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Deltakere er plassert i praksis i kommunale virksomheter (Gjenbruket – bruktbutikk, Familiens hus – tjenester for barn og ungdom) hvor de arbeider med praktiske oppgaver samtidig som de lærer norsk. Deltakere følges opp av arbeidsveileder, norsklærere, programrådgiver og NAV-rådgiver.

KONTAKTPERSON: John Amundsen, john.amundsen@lillehammer.kommune.no

Lunner kommune

Tett på arbeid

MÅLGRUPPE: Deltaker i introduksjonsprogrammet med mål om arbeid.

ØNSKEDE RESULTATER: Styrke arbeidsretting av introduksjonsprogrammet ved bruk av jobbspesialister.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, Voksenopplæring, Gran kommune ved NAV Hadeland, Hadelandshagen.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Det skal innføres jobbspesialist i introduksjonsprogrammet etter «supported employment» metodikken. Jobbspesialisten skal gi en individuelt tilpasset oppfølging til deltakere og arbeidsgivere med hyppig kontakt etter praksis- eller jobbplasse-ring. Jobbspesialisten kan bidra i opplæringssituasjon på arbeidsplassen, finne ut om det er faktorer som påvirker deltakerens arbeidsdeltakelse negativt og jobbe med å løse dette, og bistå i å planlegge og gjennomføre overgang fra praksis til arbeid eller arbeid med lønnstil-skudd. For å rekruttere flere bedrifter som kan stille med praksisplasser kontaktes regionens næringsshage. For å bedre koordinering mot kommunale og regionale tjenestene som jobber mot arbeidsgivere skal det etableres et kontorfellesskap 1-2 dager i uken for ansatte som jobber med arbeidsmarkedet fra NAV, flyktningtjenesten og voksenopplæringen og evt. videregående skole og lokale arbeidsmarkedsbedrifter.

KONTAKTPERSON: Erica Sanger-Elnaes, erse@lunner.kommune.no

Sel kommune

Jobbkvalifiseringskurs innen matsektoren - forprosjekt

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet og tidligere deltakere i Sel, Vågå og Nordre Land kommunene.

ØNSKEDE RESULTATER: Kartlegge mulighetene for et større tverrfaglig kvalifiseringstiltak som styrker mulighetene til innvandrere til å få kompetansebevis og arbeid innen matsektoren. Samle målrettet kompetanse for hovedprosjektet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Norges Vel, Otta læringssenter, Brimikjøkken, Lærlingekontoret, Vågå, Nordre Land.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Med utgangspunkt i allerede eksisterende kursopplegg for kvinner rettet mot matproduksjon vil det samarbeides med lokale aktører, skissere mulige nettverk, kontaktpersoner, organisasjoner, institusjoner og næringslivsaktører som kan bidra med kompetanse, stimulanse, egne nettverk og erfaringer. Med basis i kurset, norskopplæring og et definert nettverk, skal det utarbeides individuelle planer for den enkelte deltaker som skal struktureres og peke fremover mot et konkret mål som gjerne er en jobb, en praksisplass, utdanningsløp eller annen konkret aktivitet. Modellen og tiltaket skal være utformet slik at det er overførbart til andre steder.

KONTAKTPERSON: Jorunn Tønnesen, jorunn.tonnesen@norgesvel.no

Sel kommune

Ord for ord

MÅLGRUPPE: Kvinnelige deltakere i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skolebakgrunn.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et arbeidsrettet løp for kvinner med ingen eller liten skolebakgrunn.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, NAV, karrieresenteret Opus, Introduksjons-senteret i Drammen, kommunale og private virksomheter, forprosjektet «Jobbkvalifiseringskurs innen matsektoren»

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Det prøves ut følgende opplegg: 1- år –ordinær nivåtilpasset norskopplæring (9t/u), teori til førerkort, morsmålsundervisning (3t/u), lekser på morsmål (3t/u), arbeidsnorsk med forberedelser til praksis, praksis (1 dag/u) med oppfølging både på arbeidsplassen og på skolen dagen etter. Det brukes morsmålslærere over videokonferanse. 2. året vil gradvis økes antall dager med utplassering og praksis med mål om 3. året med praksis 4 dager i uka og en dag oppfølging på skolen.

KONTAKTPERSON: Synnøve Lyngved, synnove.lyngved@sel.kommune.no

Lier kommune

Grønn inkludering

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle en modell som bidrar til å introdusere bosatte flyktninger for arbeidslivet tidlig i introduksjonsprogrammet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktingtjenesten, Voksenopplæring, NAV lier, NAV Buskerud Arbeidslivssenter, Mester Grønn AS.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Det utvikles en «inkluderingspakke» - en kompetansepakke for inkludering av flyktninger i arbeidslivet. Inkluderingspakken skal inneholde en modell for oppfølging av arbeidsgivere som har deltakere i språkpraksis inkludert opplæringsmaterieil for mentorer på arbeidsplassen. Den skal også inneholde en modell for samarbeid mellom NAV og kommune rundt deltakere i introduksjonsprogrammet. Det skal brukes «place then train» metoden for utplassering av deltakere i praksis.

KONTAKTPERSON: Joachim Vesthaug, joachim.vesthaug@nav.no

Modum kommune

Sammen om et inkluderende Modum – forprosjekt

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et arbeiderrettet løp i introduksjonsprogrammet
Samarbeidspartnere: Flyktningtjenesten, Voksenopplæringen, Modums næringsråd, personalsjef, NAV, frivillige organisasjoner og idrettslag.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Opprette et kompetansenettverk med aktører som skal bidra til utvikling av et helhetlig arbeidsrettet løp – kommunale enheter, innbyggere, næringsliv, frivilligheten. Oppnevne en frivillig innbyggerrepresentant som skal koordinere arbeide med å finne innbyggerkontakter (frivillige som kan følge opp/støtte deltakere) og matche disse med deltakere. Utvikle evalueringssystem for prosjektet ved bruk av standardiserte skjema for å sikre brukermedvirkning i utformingen av hovedprosjektet. Utvikling av kartleggings skjema samt bruke Jobpics. Utvikle forkurs som forbereder deltakere til praksis. Prøve ut en fadderordning på arbeidsplassen.

KONTAKTPERSON: Tommy Grønlund, tommy.grondlund@modum.kommune.no

Bø kommune

Fra jord til bord på norsk

MÅLGRUPPE: Innvandrere som har tatt introduksjonsprogrammet og trenger aktiv språk-
trening, norsk nettverk, og kunnskap om lokale forhold

ØNSKEDE RESULTATER: Arbeidsretting av norskopplæringen ved å lære språk gjennom
praktisk arbeid, samt øvelse i norsk arbeidslivskultur.

SAMARBEIDSPARTNERE: Nav Telemark, Midt-Telemark landbrukskontor, Midt-Telemark
Næringsutvikling AS, Nome videregående skole, IDEA kompetanse og Høgskolen i Sør-Øst
Norge

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: I forprosjektet: lage og teste gjennom praksis en samhand-
lingsplan med metodikk, strukturelt innhold, og program der alle aktuelle samarbeidspartnere
har definerte roller og ansvarsområder. Oppstart av praksis: prosjektet har lik fordeling av inn-
vandrere og nordmenn som trenger arbeidslivspraksis, arbeidet ledes av en arbeidsleder og
en prosessveileder. Metodikken utvikles under testing og dokumenteres av prosjektlederen.
I hovedprosjektet: bruk av veiledere som har erfaring og innsikt i fagfeltet.

KONTAKTPERSON: Marit Svalastog, marit@sa-ho.no

Notodden kommune

Mangfoldsplan

MÅLGRUPPE: Innvandrere bosatt i Notodden kommune, Notodden kommunen som arbeidsgiver og tilbyder av tjenester.

ØNSKEDE RESULTATER: En brukerorientert kommunedelplan, der innvandreres erfaringer i møte med kommunalt tjenesteapparat gir utgangspunkt for å definere målbare kvalitetsindikatorer for hva som er godt mangfoldsarbeid i en kommune.

SAMARBEIDSPARTNERE: Tverretattlig samarbeid i Notodden kommune, Høgskolen i Sørøst-Norge, NAV Notodden, Brobyggerrådet

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Brukerorientert utviklingsarbeid med kommunedelplan (mangfoldsplan). Det skal lages klare retningslinjer på rapporteringsrutiner og hvordan man skal følge opp resultatene i rapportering. Retningslinjene vedtas politisk sammen med mangfoldsplan.

KONTAKTPERSON: Anne Mette Gangsøy, amg@notodden.kommune.no

Arendal kommune

Folk møter Folk

MÅLGRUPPE: Alle deltakere i kommunens introduksjonsprogram, samt andre.

ØNSKEDE RESULTATER: Større individuell tilrettelegging av introduksjonsprogrammet i kommunen. Bruk av samfunnspraksis for å starte tidlig med nettverksbygging mellom lokalbefolkning og nyankomne innvandrere.

SAMARBEIDSPARTNERE: Nettverket Med hjerte for Arendal, Agderforskning AS, NAV.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Utarbeide metodikk for samarbeid mellom voksenopplæring, sivilsamfunn og frivillig sektor. Utvikle kartleggingsverktøy for å bedre fange opp medbragt kompetanse/erfaring.

KONTAKTPERSON: Hilde Mjøs, Hilde.Mjos@arendal.kommune.no

Grimstad kommune

Kompetansegivende fritid – økt mulighet for nettverksbygging og medborgerskap

MÅLGRUPPE: Nyankomne innvandrere, primært de som omfattes av introduksjonsloven.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle en modell for nettverksbygging.

SAMARBEIDSPARTNERE: Grimstad voksenopplæring, NAV Grimstad, Grimstad Frivilligsentral.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Koble nyankomne innvandrere med lokalt sivilsamfunn. Dette skal gjøres ved systematisk kartlegging av behov og kompetanse hos innvandrere og muligheter i det lokale samfunnet.

KONTAKTPERSON: Linn Iren Engemyr Knutsen, linn.knutsen@grimstad.kommune.no

Lillesand kommune

Fra nyankommet til fagbrev

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet som er over 30 år og har under 9 års grunnskole fra hjemlandet.

ØNSKEDE RESULTATER: Introdeltakere skal oppnå fagbrev innen 5 år.

SAMARBEIDSPARTNERE: Tiltaksarrangør, sektor for helse og kultur, sektor for skole og barnehage, sektor for tekniske tjenester, Aust-Agder fylkeskommune, og NAV.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Utvikling av et alternativt løp for skolesvake voksne introdeltakere som kan føre til fagbrev. Løpet skal være tilpasset den enkelte deltakers mestringsnivå og ha et realistisk tidsperspektiv. Det satses på tidlig kobling med bransjer deltakere skal ta fagbrev i.

KONTAKTPERSON: Tove Moen Gjøtterud, tove.m.gjotterud@nav.no

Risør kommune

Lokaltilpasset bransjeretting av introduksjonsprogrammet

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med lite skolebakgrunn fra tre nabo-kommuner, nyankomne innvandrere som omfattes av introloven og som har arbeid eller fagutdanning som sitt prioriterte mål fra regionen.

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere bransjepakkekonseptet som en del av introduksjonsprogrammet, samt en del av et fagopplæringsløp. Utvikle et tilpasset fagopplæringsløp i samarbeid med Risør videregående skole, der deltakerne starter fagopplæringen tidlig i introduksjonsprogrammet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Risør videregående skole, enhet for rehabilitering, enhet for helse og omsorg, NAV Risør, Gjerstad og Vegårshei, Familiehuset Gjerstad, Flyktningetjenesten Vegårshei, programrådgivere i enhet for bosetting, opplæring og integrering, Resolve, LG-Insight, Foreningen nydansker, Helsfyr VO, Odda VO, Elverum VO

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Bransjerttet norskopplæring – bransjepakkekonseptet, basert på bransjens egne opplæringsplaner (salg og service, renhold m.fl.). Norskstøttet fagopplæring i tett samarbeid med videregående skole, enhet for helse og omsorg og NAV lokalt og regionalt.

KONTAKTPERSON: Trond Svenningsen, trond.svenningsen@risor.kommune.no

Risør kommune

Digitaloverføring av uttaleøvinger mellom praksis og skole

MÅLGRUPPE: Innvandrere med mulighet for jobb eller praksis innen ulike bransjer.

ØNSKEDE RESULTATER: Oppnå et muntlig språknivå som kvalifiserer til det yrket som man er utdannet til.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Risør, VIRK prosjekt- lokaltilpasset bransjeretning, Relanpro (produsent av programvare).

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Bruk av mobiltelefonens opptaksfunksjon på arbeidsplassen (arbeidsrom) og digital språklab (undervisningsrom) i norskundervisningen.

KONTAKTPERSON: Harmen Boiten, harmen.boiten@risor.kommune.no

Kristiansand kommune

Intromatrisen 2 – kartlegging og analyse av resultatene i introprogrammet

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet i perioden 2005 – 2015.

ØNSKEDE RESULTATER: Avdekke funn som fører til et kunnskapsbasert forslag til tiltak og grep som kan gjøres i introduksjonsprogrammet.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Kristiansand, IMDi Sør, Agderforskning.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Gjennomføring av kvantitative analyser av datasettet som foreligger og avdekke funn som viser hva slags opplæring/kurstilbud som gir det beste resultatet for de ulike deltakerkategoriene i forhold til deltakelse i arbeidsmarked og i utdanningssystem på kort og lang sikt. Identifisering av suksesskriterier, og hva som hindrer gode resultater i introduksjonsprogrammet.

KONTAKTPERSON: Morten Hauger, Geir.Morten.Hauger@kristiansand.kommune.no

Songdalen kommune

Smart i praksis

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet som skal ut i språkpraksis, samt deltakere i språkpraksis.

ØNSKEDE RESULTATER: Forbedret norskopplæring ved aktiv bruk av smarttelefon som læringsverktøy i språkkinnlæringen.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningkontoret i Søgne kommune og i Songdalen kommune

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Knytte sammen undervisningsrom og arbeidsrom ved bruk av smarttelefon og sosiale medier. Det vil blant annet gjøres gjennom filmer fra skole og arbeidsliv, samt ulike interaktive responsmuligheter.

KONTAKTPERSON: Marianne Berg-Stølen, marianne.berg@songdalen.kommune.no

Hå kommune

Integrering og arbeidssjansje i lokal varehandel – forprosjekt

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skolebakgrunn med mål om arbeid

ØNSKEDE RESULTATER: Utrede muligheter for kvalifisering innen varehandel i kommunen

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, NAV, Flyktningetjenesten

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Kartlegging av behovene som finnes blant lokale butikker, og å utvikle et kurs som kan forberede og gi støtte til introduksjonsdeltakere som skal starte og som har startet praksis i butikk. Anbefale tiltak som gjør introduksjonsprogrammet mer arbeidsrettet.

KONTAKTPERSON: Laila B. Barrett, labb@ha.kommune.no

Karmøy kommune

Vi vil videregående

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med ønske om fagbrev innenfor byggfag eller andre linjefag som tilbys ved Åkrehamn videregående skole

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et tilrettelagt undervisningsopplegg for introdeltakere med ungdom og voksenrett som bidrar å forebygg frafall fra videregående skole

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV flyktning, Videregående skole, voksenopplæring, Tysvær kommune, Haugesund kommune

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Flyktninger som går over fra introduksjonsprogrammet til videregående skole tilbys ekstra undervisningsressurser det første året på videregående skole.

KONTAKTPERSON: Arne Fagerland, arne.fagerland@nav.no

Karmøy kommune

Integreringskontakter

MÅLGRUPPE: Nybosatte deltakere i introduksjonsprogrammet

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle tiltak som gir deltakere mulighet til å nyttiggjøre seg introduksjonsprogrammet på en raskere måte enn i dag

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Flyktning, Voksenopplæring

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Innføre en mentorordning kalt integreringskontakt, der godt integrerte innvandrere gir informasjon og veiledning til nyankomne om hva som skal til for å lykkes med å bli integrert i kommunen. Integreringskontakten behersker morsmål til deltakeren. I påvente av oppstart i introduksjonsprogrammet vil nybosatte deltakere få et introkurs. Introkurset vil bestå av ulike emner som styrker deres forutsetninger for å lykkes i programmet. Aktuelle emner er bl.a. målet med introduksjonsprogrammet, NAV-rettigheter og plikter, helse, regler i arbeidslivet, utdanningssystem, barnevern.

KONTAKTPERSON: Arne Fagerland, arne.fagerland@nav.no

Sandnes kommune

Bedre samhandling knyttet til arbeidsrettet norskopplæring

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet i alderen 30-40 år, med liten skolegang, tidligere deltakere som ikke har oppnådd sine mål

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle språkopplæringsløp som kombinerer klasseroms- undervisning og opplæring på arbeidsplassen

SAMARBEIDSPARTNERE: Flykningetjenesten, Voksenopplæring, Gjesdal kommune, NAV

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Opplæringen vil bli en kombinasjon av norskopplæring på skolen og oppfølging av den enkelte ute på arbeidsplassen. Opplæringen vil være en kombinasjon av allerede eksisterende læremateriell fra Kompetanse Norge knyttet til opplæring i basisferdigheter og eget materiell som vil bli utviklet i tett samarbeid med deltakerne og arbeidsgiverne. Det blir laget opplæringsmapper for deltakere. En deltakers læringsmappe vil inneholde vokabular, fraser og setninger som de må kunne for å fungere i arbeid på praksisstedet. I tillegg til dette vil vi også bruke andre relevante opplæringsmidler som film og diverse elektroniske verktøy og applikasjoner. Praksis i frivillige, private og kommunal virksomheter.

KONTAKTPERSON: Hege Årsvoll, helge.arsvoll@sandnes.kommune.no

Stavanger kommune

Fast track til arbeidslivet

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med høyere utdanning

ØNSKEDE RESULTATER: Effektivt introduksjonsprogram for deltakere med høyere utdanning med

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, OG-S AS (privat bedrift innen rekruttering, HR og ledelse)

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Et utradisjonelt jobbsøker-kurs som kalles DUSJK utviklet og levert av bedriften OG-S AS. Dette kurset skal sikre at deltagerne får maksimal utnyttelse av alternative kanaler, nettverksbygging, forbereder en salgbar presentasjon av egen historie og reell handling i form av kontakt med potensielle arbeidsgivere. Dette kan avgjørende for at denne målgruppen skal lykkes på arbeidsmarkedet og skille seg ut blant den øvrige søkermassen.

KONTAKTPERSON: Elisabet Søyland, elisabet.soyland@stavanger.kommune.no

Stavanger kommune

Dokken Systue

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skolebakgrunn og deltakere i introduksjonsprogrammet med grunnleggende erfaring innen økonomi og administrasjon

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere et praksistiltak som vi gi målgruppen språkpraksis og arbeidserfaring og på sikt gi arbeid.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, Dokken, Leva Urban Design, Byttebua & Møteplass, Stiftelsen FRØYA Stavanger, Rett Folk, videregående skole

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Etablering av en systue i samarbeid med Dokken og Leva Urban Design i Stavanger. Produksjonen vil hovedsakelig utføres av deltakere med ingen eller liten skolebakgrunn ledet av en driftsansvarlig. Deltakere med erfaring innen økonomi og administrasjon kobles inn i etableringsprosessen som en prosjektgruppe for å få kunnskap og erfaring i å etablere en virksomhet i Norge.

KONTAKTPERSON: Elisabet Søyland, elisabet.soyland@stavanger.kommune.no

Tysvær kommune i samarbeid med Haugesund kommune og Karmøy kommune

Vi bygger

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skolebakgrunn

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et tilrettelagt kvalifiseringsløp for deltakere med liten eller ingen skolebakgrunn

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæringer, flyktningetjenester og NAV kontor i Tysvær, Haugesund og Karmøy, NAV Rogaland, opplæringskontor, lokalt næringsliv

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Kartlegge og inngå avtaler om praksisplasser med lokale bedrifter som ikke stiller krav til formell utdanning/kompetanse. Kartlegging av muligheter for kombinasjonsløp – praksis og utdanning samtidig. Oppfølging av deltakere i praksis. Veiledning ved utfordringer knyttet til kultur og religion, arbeidskultur og regler på arbeidsplassen. Skaffe og gjennomføre relevante kurs som støtter opp deltakerens opplæring. Kontakt med fylkeskommunen om opplæring ved behov.

KONTAKTPERSON: Linda B Saltvedt, Linda-Beate.Saltvedt@tysver.kommune.no

Bergen kommune

Fra tilrettelagt kvalifisering til ordinær utdanning

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram i alderen 18-23 år med mål om videregående utdanning

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle metoder for bedre utbytte av fagundervisning for unge deltakere i introduksjonsprogrammet som forbereder dem til videregående opplæring og øker gjennomføringsevne.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, Introduksjonssenter for flyktninger, Fylkeskommune

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utvikle spesielt tilpasset grunnskoleopplæring for denne gruppen. Det legges vekt på å øke deltakernes forståelse i møte med fagtekster gjennom fokus på leseferdigheter, leseforståelse, lesestrategier og metakognitiv bevissthet rundt læring. Karriereveiledning og individuell informasjon om utdanningsmuligheter. Ekskursjoner og hospitering for å opparbeide seg en felles referansebasis tilsvarende det norsk ungdom har.

KONTAKTPERSON: Linda Nyhammer, linda.nyhammer@bergen.kommune.no

Bergen kommune

Arbeidsnorsk

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med ingen eller liten skolebakgrunn, spor 1

ØNSKEDE RESULTATER: Arbeidsrette norskopplæring og bidra til bedre og mer effektiv kvalifiseringsløp for målgruppen

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, NAV (Ny sjanse)

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Det prøves ut ulike tiltak: 1) Bruk av ambulerende norsklærer på arbeidsplassen for ukentlig individuell undervisning på arbeidsplassen for å kunne jobbe med utrykk som relevant for yrket man for opplæring i. På bakgrunn av observasjon i arbeidssituasjoner kan læreren sørge for bedre individuell tilpassing av opplæringen. 2) Arbeidsnorsk på skolen 4 t i uka i tillegg til ordinær norskopplæring. 3) Jobbklubb er et undervisningstilbud som skal øke deltakerens jobbsøkerkompetanse. 4) 5 dagers kurs i grunnleggende renhold i regi av renholdsfaglig rådgiver i kommunen. Dette er basisopplæringen for renholdere i Bergen kommune får.

KONTAKTPERSON: Hilde Eliassen, hilde.eliassen@bergen.kommune.no

Bergen kommune

Raskt i jobb

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet i alderen 30-40 år.

ØNSKEDE RESULTATER: Bedre overgang til arbeid ved avsluttet program for målgruppen ved bruk av Supported Employment metodikken.

SAMARBEIDSPARTNERE: Introduksjonssenteret for flyktninger, voksenopplæring, NAV Hordaland, Samarbeidsrådet for mangfold, inkludering og integrering (består av Bergen kommune, Bergen næringsråd, UiB, NHH, NHO, LO).

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Prosjektet skal prøve ut om SE-metoden (Supported Employment) kan bidra til at målgruppen kommer raskere i lønnet arbeid. Prosjektet skal også se på hvilke virkemidler fra NAV som er aktuelle å bruke for å oppnå ønskede resultater.

KONTAKTPERSON: Grethe Baldersheim, grethe.baldersheim@bergen.kommune.no

Bømlo kommune

Hurtigspor

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med høyere utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle metode for et kortere kvalifiseringsløp for deltakere med høyere utdanning.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningetjenesten, Voksenopplæring, NAV.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Ved inntakssamtale i starten av introduksjonsprogrammet kartlegges aktuelle deltakere og innhentes nødvendig dokumentasjon på utdanning. Deltakere får utnevnt mentorer på arbeidsplasser som er i tråd med deres utdanning. Mentorer rekrutteres blant bedrifter som har behov for arbeidskraft. Mentorer veileder innen fag, fagnorsk og kultur på arbeidsplassen. Det er praksis fra første dag i programmet. Voksenopplæringen skal følge opp både deltakere og mentorer på arbeidsplassen. Det brukes følgende modell som utgangspunkt for disse deltakere: nivå A1 - 2 mnd, nivå A2 – 4 mnd, nivå B1 – fra 6 mnd. I denne perioden har deltakere 4 dager med arbeidsrettet norskopplæring og en dag i praksis. Norskopplæringen avsluttes etter 12 mnd på nivå B1 eller høyere. Siste året brukes på arbeidspraksis i ordinært arbeidsliv. Parallelt med programmet jobbes det med godkjenning av medbrakt utdanning.

KONTAKTPERSON: Rigmor Sortland, rigmor.sortland@bomlo.kommune.no

Fjell kommune

Barnehageintro

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram, deltakere med ingen eller liten skolebakgrunn er prioritert.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle løp som kvalifiserer til arbeid eller utdanning innen barnehagesektor.

SAMARBEIDSPARTNERE: Avdeling for flyktninger og tjenesteutvikling, Open barnehage KFUK-KFUM, Voksenopplæring, NAV, Helsesøster.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Deltakere velges ut basert på kartlegging – erfaring/ utdanning innenfor barnehage eller ønske om å jobbe/utdanne seg innenfor fagområdet. Det er utpekt en egen tiltaksansvarlig som har samme ansvar som programrådgiver. Vedkommende samarbeider med barnehagesjefen og 3 ulike barnehager. Barnehagene fungerer som opplæringsarenaer for deltakere. Deltakere får teoretisk og praktisk undervisning i forkant av praksisperioden. Både arbeidsgivere og deltakere følges opp i praksisperioden.

KONTAKTPERSON: Monica Pedersen, monica.pedersen@fjell.kommune.no

Fjell kommune

Helseintro i Fjell kommune

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet, kvinner med liten eller ingen skolebakgrunn er prioritert.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle løp som kvalifiserer til arbeid innen pleie- og omsorgssektor.

SAMARBEIDSPARTNERE: Avdeling for flyktninger og tenesteutvikling, omsorgssjef, voksenopplæring.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utvikle læringsmodul skal brukes i teoretisk og praktisk opplæring. Organisere og gjennomføre undervisningsopplegg for deltakere. Utvikle samarbeidsavtaler med ulike omsorgsinstitusjoner om praksisplasser. Etablere tilbud om fagrettet norskopplæring – helsenorsk.

KONTAKTPERSON: Monica Pedersen, monica.pedersen@fjell.kommune.no

Kvam herad og Ullensvang herad

Arbeidsretta opplæring i landbruket og tilhørende næring

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram som trenger praktisk norskopplæring, personer med utdanning innenfor landbruk eller som ønsker fagutdanning innenfor landbruk

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle landbruket som arena for språkpraksis og opplæring i arbeidsliv

SAMARBEIDSPARTNERE: Ullensvang herad, enhet for Landbruk, Ullensvang vaksenopplæring, Ullensvang flyktningteneste, Kvam herad, enhet for Næring, Vaksenopplæringa i Kvam, Norske Landbrukstenester Hordaland

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Utarbeide undervisningsmateriell for opplæring i landbruk og tilhørende næring til bruk i norskundervisning, på praksisplassen og som elevmateriell. Utvikle og gjennomføre fagkurs i arbeidskunnskap og fagkunnskap. Utarbeide og ta i bruk lærings- og undervisningsmateriell egnet til digital læringsarena for lytting, lesing og skriving samt grunnleggende basisferdigheter.

KONTAKTPERSON: Jorunn Øyen, Kvam herad, Jorunn.Oyen@nav.no,
Nina Herland, Ullensvang herad, nina.herland@gmail.com

Odda kommune

Fra introdeltaker til fagarbeider

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet og tidligere deltakere.

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere et permanent tilbud om fagopplæring for flyktninger.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, Odda videregående skole, NAV, Opplæringskontoret i Hardanger, lokale bedrifter, Ullensvang herad.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Samarbeid på tvers av etater, kommuner, fylkeskommune, NAV og lokalt næringsliv om tilrettelagt kvalifiseringsløp. Kommunen bidrar med språkstøttefunksjon, leksehjelp og informasjonskoordinering for deltakerne. Fylkeskommune/VGS har ansvar for faglig undervisning - (støttet av fylkeskommunen). Lokalt næringsliv/ nøkkelbedrifter og kommunale avdelinger stiller med praksisplasser for bidra til kvalifisering av framtidige arbeidstakere.

KONTAKTPERSON: Olaug Askeland, olaug.askeland@odda.kommune.no

Voss kommune

Arbeid og integrasjon i fokus – et samarbeidsprosjekt i Voss kommune

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle arbeidsrettet løp i introduksjonsprogrammet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, lokale bedrifter, Inn på tunet-tilbyder.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Kartlegge arbeidskraftsbehov hos lokalt næringsliv og matche det med behov hos deltakere. Utvikling av system/rutiner for oppfølging av arbeidsgivere og deltakere i praksis og evaluering. Bruk av Inn på Tunet – ordningen for de deltakere som trenger lengre til for å nyttiggjøre seg ordinær arbeidspraksis.

KONTAKTPERSON: Narve Rio, narve.rio@voss.kommune.no

Flora kommune

Alternativ opplæring

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med liten eller ingen skolebakgrunn og lav progresjon i ordinær norskopplæring.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle språkopplæringsopplegg for personer med liten eller ingen skolebakgrunn og lav progresjon i ordinær norskopplæring for å øke språkkinnlæring.

SAMARBEIDSPARTNERE: Innvandrersenteret i Flora, NAV, VTA-bedrift Origod AS.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Opplæringen foregår hos VTA-bedriften og baserer seg på Migranorsk og individuelt tilrettelagt arbeidstrening. Det gis også arbeidsrettet norskopplæring og teoriopplæring til eventuelt fagbrev seinere.

KONTAKTPERSON: Margunn Frammarsvik, margunn.frammarsvik@flora.kommune.no

Flora kommune

Supported employment

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram med mål om arbeid.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle arbeidsrettet løp i introduksjonsprogrammet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Innvandrersenteret, NAV (lokalt og på fylkesnivå), Fylkesmannen og Fylkeskommunen.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Prosjektet skal bruke «supported employment» som metode med tidlig utplassering på arbeidsplassen og norskopplæring hovedsakelig på arbeidsplassen, av bedriftslæreren som oppsøker deltakere på arbeidsplassen og underviser i relevante arbeidssituasjoner med innlæring av sentrale ord og begrep. I tillegg har man klasseromsundervisning noen timer i uka.

KONTAKTPERSON: Knut Steinar Eitungjerde, knut.steinar.eitungjerde@nav.no

Sogndal kommune

Kvalifisering for kvinner ut i arbeid

MÅLGRUPPE: Kvinnelige deltakere i introduksjonsprogrammet, tidligere kvinnelige deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle/videreutvikle utdanningsrettede løp for kvinner med liten eller ingen skolebakgrunn innenfor helse, renhold og matfag.

SAMARBEIDSPARTNERE: Sogndal flyktningtjeneste, NAV Sogndal, Luster, Leikanger og Lærdal, Voksenopplæring, Sogn og Fjordane Fylkeskommunen ved opplæringsavdelingen, omsorgssentra i Sogndal, Luster, Leikanger, Lærdal, frivilligsentralen.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Følge opp helsefagutdanningen prosjektet startet i fjor. Utvikle rutiner for samarbeid med fylkeskommunen og aktører ved utvikling og gjennomføring av utdanningsrettede løp. Utvikle kursinnhold innen renhold og matfag samt rekrutteringsstrategier og rutiner for oppfølging av deltakere i praksis.

KONTAKTPERSON: Jostein Aanestad, jostein.aanestad@sogndal.kommune.no

Aukra kommune

Påskeliljå opplæringsbedrift

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram med arbeid som mål, men også andre innvandrere og NAV brukere som står langt fra arbeidslivet.

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere en opplæringsbedrift som kan gi deltakere mulighet for språkpraksis og arbeidspraksis og etter hvert varig ansettelse. Det skal bygges på deltakernes medbrakt kompetanse/erfaring fra bl.a. skredderyrke, økonomi, logistikk og administrasjon.

SAMARBEIDSPARTNERE: Eining for innvandring og integrering i Aukra kommune, Aukra Næringsforum, Lokale frivillige organisasjoner - Bygdekvinnelaget og Husflidslaget (opplæring), Romsdal videregående skole (hjelp til design av produkter), lokale skreddere, Romsdalsmuseet (opplæring i lefsebakking)

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Etablere ei opplæringsbedrift som består av to aktiviteter – et skredderverksted (reparasjon av klar og produksjon av klær, gave- og profileringsartikler) og en lefseproduksjon. Opplæringsbedriften skal gi deltakere opplæring og praksis innenfor de ulike områdene i produksjon av de planlagte produktene samt pakking, sortering, butikk-salg og levering. For å sikre språkutvikling skal også norsktalende personer være på praksis. Deltakere i prosjektet skal få arbeidsrettet norskundervisning.

KONTAKTPERSON: Aud Lisbeth Lillebostad, aud.lisbeth.lillebostad@aukra.kommune.no

Haram kommune

Arbeidsretting av introduksjonsprogrammet - forprosjekt

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Lage en plan for etablering av arbeidsrettede tilbud innenfor introduksjonsprogrammet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, Voksenopplæring, NAV, Haram Næring og Innovasjonsforum.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utrede muligheter for arbeidsrettede tilbud som kan inngå som en del av introduksjonsprogrammet. Lage en plan for gjennomføring av hovedprosjektet i 2018.

KONTAKTPERSON: Nicolaas Kippenbroeck, nicolaas.kippenbroeck@haram.kommune.no

Molde kommune

Jobbnettverk

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet, spor 2 og spor 3.

ØNSKEDE RESULTATER: Sikre gode prosesser slik at kommunen kan tilby et godt individuelt tilpasset introduksjonsprogram.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flykntingstjenesten, Voksenopplæring, NAV, frivillige mentorer, privat og offentlig næringsliv, Likestillingssenteret på Hamar.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Tilby relevant språkpraksis for den enkelte. Det skal startes med undervisning som forbereder for praksis, samtaler med og oppfølging av arbeidsgiver under praksis og samtaler med og oppfølging av praksiskandidat. Det skal utvikles læringsmapper med oppgaver til de enkelte arbeidsfeltene. Det skal etableres mentorordning. Mentorer og menteer skal gjennomføre kurs av ekstern kursholder, kommunen skal følge opp mentorer og menteer tilstrekkelig og arrangere samlinger for menteer og mentorer for erfaringsutveksling og evaluering underveis.

KONTAKTPERSON: Liv Anne Vestbøstad, LivAV@molde.kommune.no

Ulstein kommune

Språk- og arbeidspraksis i introduksjonsprogrammet

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet.

ØNSKEDE RESULTATER: Øke tilbud om relevante språk- og arbeidspraksisplasser som gir reell læringsutbytte.

SAMARBEIDSPARTNERE: Avdeling for inkludering og mangfold, Ulstein kompetansesenter, NAV, lokale arbeidsgivere.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Flere deltakere skal få tilbud om gode og velfungerende praksisplasser. Det skal jobbes med å skape gode relasjoner til arbeidsgivere, og å styrke læringsutbyttet av praksis. Arbeid med å skaffe praksisplasser skal systematiseres og det skal benyttes ulike arenaer og felles treffpunkt for å sette fokus på viktigheten av praksis og behovet for praksisplasser bl.a. gjennom media. Det skal etableres praksisveiledere hos arbeidsgivere. Norskopplæring skal sette større fokus på vokabular knyttet til praksisplassen både i forkant og under praksisperioden.

KONTAKTPERSON: Matilde Hassel, matilde.hassel@ulstein.kommune.no

Volda kommune

Kommunale kvalifiseringsarena

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med ingen eller liten skolebakgrunn og/eller sammensatte helseutfordringer.

ØNSKEDE RESULTATER: Etablere flere kommunale arenaer for språk- og arbeidstrening innen renhold, salg og service. Videreutvikle og implementere praksisplasser innenfor kantinedrift og serviceteamet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, Volda læringscenter, Sunnmøre kulturnæringshage AS, Furene AS, NAV, Volda omsorgssenter, Styrk Arbeid Volda, Eiendomsavdelingen, Volda næringsforum, privat næringsliv.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Tett og særskilt oppfølging i språk- og arbeidstrening på kommunale kvalifiseringsarena med oppfølging fra arbeidsleder, programrådgiver og lærer. Norsk- og fagopplæringa er rettet mot kantinedrift, renhold, salg og service på møterom og kaffemaskiner. Videreutvikling og implementering av praksis innenfor oppgaver til serviceteamet på kommunale bygg og eiendom.

KONTAKTPERSON: Stian Bjerkvik, rektor.vls@voldaskulen.no

Trondheim kommune

Utvikle gode hospiteringsplasser for flyktninger med akademisk bakgrunn på NTNU

MÅLGRUPPE: Introdeltakere med høyere utdanning og tidligere introdeltakere med høyere utdanning som ikke kom over relevant arbeid eller utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle hospiteringsordning ved NTNU som samsvarer med deltakerens utdanningsbakgrunn og evt. arbeidserfaring.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kvalifiseringssenter for innvandrere (INN), Enhet for voksenopplæring (EVO), NTNU, NAV, Klæbu kommune, Malvik kommune.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Nybosatte flyktninger med akademisk bakgrunn får hospitere på et relevant institutt ved NTNU. Ett ansatt ved NTNU skal koordinere og følge opp hospiteringene. Oppfølgingen vil gjelde både deltakere og NTNU. Denne personen skal også samarbeide tett med de ansatte på Kvalifiseringssenteret som jobber med deltakere med høyere utdanning. Enhet for voksenopplæring vil ha ansvar for norskopplæring.

KONTAKTPERSON: Hege Sotberg, hege-elisabeth.sotberg@trondheim.kommune.no

Trondheim kommune

Yrkesrettet opplæring

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle yrkesrettede kvalifiseringstilbud som gir flyktninger og innvandrere en varig og stabil tilknytning til arbeidslivet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kvalifiseringssenter for innvandrere (INN), Enhet for voksenopplæring (EVO), NAV, Sør-Trøndelag Fylkeskommune (STFK).

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Prosjektet skal utarbeide gode kartleggingsrutiner og modeller for samarbeid mellom programrådgivere ved Kvalifiseringssenter for innvandrere, kartleggere ved Enhet for voksenopplæring, rådgiver i STFKs voksenopplæring og NAV i utarbeidelse av individuelle karriereplaner for nybosatte flyktninger. Karrieresenteret skal trekkes inn i arbeidet for å bidra til kompetanseutvikling av rådgivere/kartleggere. Det skal utvikles gode metoder og felles plattform for et godt rådgivingsarbeid. Det skal utvikles læreplaner og læringsprofiler for yrkesretta norskopplæring innenfor flere fagområder. Dette skjer i samarbeid mellom norsklærere og faglærere i videregående skole, der mål fra videregående utdanning trekkes inn i norskopplæringa. Man skal finne modeller for mulige veier fra norskopplæring til sluttkompetanse for ulike deltakergrupper innenfor forskjellige fagområder. Det skal utarbeides nye kurs innen minimum fire nye fagområder, i tillegg til helse og barnehage, der man allerede har opplæring.

KONTAKTPERSON: Laila Wennberg, laila.wennberg@trondheim.kommune.no

Steinkjer kommune

Kvalifisering av innvandrere mot fagbrev og jobb i kommunal sektor

MÅLGRUPPE: Introdeltakere/innvandrerelever i videregående skole som går helsefag VG1.

ØNSKEDE RESULTATER: Deltakere består programfagene i VG1 og forsetter på VG2 og har sommerjobb innen helse sommeren 2017.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flyktningtjenesten, Voksenopplæring, NAV, Steinkjer Videregående skole, Steinkjer kommune ved Omsorgsavdelingen som arbeidsgiver.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: En kombinasjon av yrkesrettet norskopplæring fra kommunen og undervisning i programfag fra videregående skole, med henholdsvis 3 og 2 dager i uka det første skoleåret. Deltakerne er anbefalt å konsentrere seg om programfagene de får undervisning i og på trening i norsk - og ikke ta fellesfag det første skoleåret, skolen anbefaler at dette utsettes til vg2. Opplæringen våren 2017 konsentrerer seg om programfagene med målsetting om at flest mulig skal bestå fagene for å kunne gå videre til vg2. Skoleåret 2017/2018 vil bli gjennomført med 12 timer programfag og 3 timer fellesfag samt støtte med norsk 8- 10 timer pr uke og praksis gjennomsnittlig en dag pr uke, organisert delvis i bolker, avhengig av kommunen som praksisplass. Målsettingen med arbeidet mot kommunen er at kommunen skal se denne opplæringen som en rekrutteringsarena, slik at deltakerne skal kunne få sommerjobb, tilkallingsvikariat og etter hvert deltidsjobb før de får fagbrevet.

KONTAKTPERSON: Turid Eian, turid.marie.eian@steinkjer.kommune.no

Verdal kommune

Ungt introløp

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet (16-22 år), innvandrerelever fra VGS.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle et eget opplæringstilbud og introduksjonsprogram for ungdommer (16-22 år).

SAMARBEIDSPARTNERE: Verdal videregående skole, Flyktningtjenesten, Verdal voksenopplæring, Veksttorget, Nord-Trøndelag Fylkeskommunen, Levanger voksenopplæring, Larvik kommune og Thor Heyerdahl videregående skole, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Introdeltakere (18-22) og ungdommer med rett og plikt til norskopplæring for innvandrere (16-22 år) tilbys norskopplæring og nivåbasert fagopplæring på grunnskolenivå og videregående nivå. Elever som allerede er tatt opp på VG1 kan også få mulighet til å følge norsk- og fagopplæring ved behov. Før opptak vil søkerne få tilbud om intensivt norskkurs i 3 måneder ut fra sitt nivå. Det åpnes opp for direkte inntak dersom elevene er gode i norsk. De som starter på opplæringstilbudet ved Verdal videregående vil få differensiert norskopplæring i samme klasserom. Undervisningen i norsk skal følge Læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. I tillegg følges læreplaner for grunnskolen. I tillegg vil elevene få støtte med morsmålsassistent.

KONTAKTPERSON: Rune Gjelvold, rune.gjelvold@verdal.kommune.no

Andøy kommune

Arbeidsrettet introduksjonsprogram

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle metoder for arbeidsretting av introduksjonsprogrammet og norskopplæringen, gjennom arbeidsrettede kurs.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV, flyktningtjenesten, voksenopplæringen i Andøy, Andøy frivilligsentral, Andøy Røde Kors og Norsk folkehjelp Andøy, lokalt næringsliv.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Utvikle arbeidsrettede kurs i samarbeid med aktuelle arbeidsplasser innen helsefag, renhold, servicefag/kantine, avløser i landbruk. Kurset vil bestå av norskundervisning i fagområdet samt praksis på relevant arbeidsplass. Kursets varighet blir mellom 6 og 8 uker.

KONTAKTPERSON: Hanne Bunes, mob. 95 15 51 78

Hattfjelldal kommune

Farve lite

MÅLGRUPPE: Kvinnelige deltakere i introduksjonsprogrammet med ingen eller liten skolebakgrunn (spor 1).

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle kvalifiseringsløp for deltakere for kvinnelige introdeltakere med ingen eller liten skolebakgrunn (spor 1).

SAMARBEIDSPARTNERE: Flykningtjenesten, voksenopplæring, NAV, lokalt/regionalt næringsliv, Sintef, Levanger kommune, NTNU Samfunnsforskning, Folkeuniversitetet, Vikna kommune, Nærøy kommune.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Prosjektet vil bygge på erfaringer fra Farveprosjektet i Levanger kommune. Modellen består av 5 trinn: 1 - Utarbeidelse av lokal fagplan i arbeidslivskunnskap og fag, 2- rekruttering, 3 – fagopplæring med plassveileder og lærer, 4 – individuell praksis med praksisveileder, 5 – praksis med eller uten mentor.

KONTAKTPERSON: Lars Gunnar Marken, LarsGunnar.Marken@hattfjelldal.kommune.no

Vågan kommune

Fokus på arbeid

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet (spor 1 og spor 2) med mål om arbeid, i hovedsak kvinner.

ØNSKEDE RESULTATER: Utvikle fagkurs innenfor helse og omsorg, hotell og restaurantfag og renhold som svarer på det lokale arbeidskraftsbehovet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring, NAV, kommunale enheter og foretak (institusjonsomsorgen, barnehager, eiendom og renhold), Vågan Næringsforening, Karrieresenteret i Lofoten og utvalgte bedrifter i reiselivsbransjen.

PROSJEKTBESKRIVELSE: Økt fokus i kartleggingsarbeid for å sikre tidlig og rett yrkesvalg, bruk bl.a. Jobb pics og jobbskygging. Opprettelse av fagkurs og jobbe for flere og lengre språkpraksisperioder. Etablering av plassveiledere på arbeidsplassene det inngås samarbeidsavtale med. Utvikling og implementering av evalueringsrutiner for oppfølging av arbeidsgivere og deltakere i praksis.

KONTAKTPERSON: Arnfinn Tommy Jenssen, arnfinn.tommy.jenssen@vagan.kommune.no

Vågan kommune

Fokus på arbeidsnorsk

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet, spor 1 og spor 2.

ØNSKEDE RESULTATER: Å øke bruken av arbeidsnorsk i undervisningen for deltakere som vil profitere på å komme raskt ut i praksis og som vil ha store deler av programmet i praksis.

SAMARBEIDSPARTNERE: Flykntingstjenesten, NAV, Voksenopplæring, Vågan næringsforening, kommunale enheter og foretak.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Etablere innføringsklasse med en tverrfaglig kartleggingsmodul for bedre tilpassing av pedagogisk opplegg til den enkelte elev. Rekruttere fagpersoner fra de aktuelle yrkene det er behov for i kommunen. Kursing av lærere og programveiledere i bruk av Job pics. Bruk av språkassistenter i klasserom (spesielt for spor 1 elever).

KONTAKTPERSON: Sylwia Bokwa Pedersen, sylwia.bokwa.pedersen@vagan.kommune.no

Alta kommune

Arbeidsrettet norskopplæring ved Alta voksenopplæringscenter

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram (alle spor).

ØNSKEDE RESULTATER: Å utvikle arbeidsrettede metoder som skal bidra til bedre og raskere norskopplæring for deltakere i introduksjonsprogrammet i kommunen, slik at de raskere blir en del av arbeidslivet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Alta voksenopplæring, Flyktningetjenesten i Alta, NAV Alta.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Innføring av 4 ekstra timer arbeidsrettet norskopplæring tilpasset deltakere basert på kartlegging av utdanningsbakgrunn, arbeidserfaring, interesser og ønsker knyttet til karrierevalg. Tidlig utplassering og tett oppfølging på språkpraksis.

KONTAKTPERSON: Jane Sønvisen, janetherese.sonvisen@alta.kommune.no

Alta kommune

Norsk kurs for personer med høyere utdanning – forprosjekt

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet med høyere utdanning.

ØNSKEDE RESULTATER: Å utvikle norskopplæringstilbud ved Norges Arktiske Universitet som er tilpasset målgruppen. Å etablere et nettverk av relevante arbeidsplasser som kan stille med faddere og praksis.

SAMARBEIDSPARTNERE: NAV Alta, Karrieresenteret, Alta voksenopplæring, Alta næringsforening, Universitet i Tromsø, avd. Alta.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Etablering av studier (norskopplæring) og utvikling av disse basert på eksisterende studier (norskopplæring) ved Universitetet i Tromsø. Etablering av nettverk med arbeidsgivere, kursing av arbeidsgivere og utvikling av materiell og kartleggingsverktøy.

KONTAKTPERSON: Andreas Taksgård, andreas.taksgard@alta.kommune.no

Hammerfest kommune

Introduksjon til fiske og oppdrett

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogrammet og evt. innvandrere på NAV tiltak.

ØNSKEDE RESULTATER: Å åpne fiskeri og oppdrettsnæringen for flyktninger/innvandrere.

SAMARBEIDSPARTNERE: Voksenopplæring i Hammerfest, NAV, arbeidsgivere innenfor fiskeri- og oppdrettsnæringen.

KORT PROSJEKTBSKRIVELSE: Etablere samarbeid med minst ti arbeidsgivere innenfor fiskeri- og oppdrettsnæringen. Rekruttere aktuelle deltakere og gjennomføre grunnleggende teoretisk opplæring i fagene før deltakere går i praksis.

KONTAKTPERSON: Alvin Vaseli, alvin.vaseli@hammerfest.kommune.no

Vadsø kommune

Fra enslig mindreårig til ansvarsfull voksen

MÅLGRUPPE: Enslige mindreårige flyktninger og øvrige nybosatte flyktninger.

ØNSKEDE RESULTATER: Flere enslige mindreårige får en god start gjennom tett og tilpasset oppfølging og opplæring slik at de kommer i arbeid og utdanning og blir selvhjulpne.

SAMARBEIDSPARTNERE: Finnmark fylkeskommune og Vadsø videregående skole.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Å opprette av kombinasjonsklasse i samarbeid mellom Vadsø kommune og Finnmark Fylkeskommune ved Vadsø videregående skole. Utvikle og prøve ut ny modell for intensiv norskopplæring og tidlig kartlegging for nybosatte flyktninger inkludert enslige mindreårige.

KONTAKTPERSON: Tone Persen, tone.persen@vadso.kommune.no

Vadsø kommune

Kvalifisering gjennom fadderordning

MÅLGRUPPE: Deltakere i introduksjonsprogram.

ØNSKEDE RESULTATER: Å etablere en fadderordning for flyktninger i Vadsø som bl.a. bidrar til å bedre språkferdigheter, skape et større sosialt nettverk og gi muligheter til å forstå sosiale koder for å kunne fungere på arbeidsplassen og i samfunnet.

SAMARBEIDSPARTNERE: Kvalifiseringsenheten i Vadsø kommune, Finnmark Røde Kors, Vadsø Røde Kors.

KORT PROSJEKTBEKRIVELSE: Rekruttere faddere gjennom frivillige organisasjoner, lokale offentlige og private bedrifter. Disse får opplæring og blir koblet med faddere. En bevist og strukturert tilnærming på både system- og individnivå, der faddere og deltakere rekrutteres, sosiale arenaer skapes og koblinger mellom individ-individ gjøres, samtidig som det skapes forum for erfaringsutveksling og felles aktiviteter.

KONTAKTPERSON: Farid Shariati, farid.shariati@vadso.kommune.no

IMDi-publikasjoner

*Kunnskapsoversikt fra Mangfolds- og migrasjonsbiblioteket i IMDi.
Ønsker du hjelp til å finne mer fagstoff, ta kontakt via bibliotek@imdi.no
og www.imdi.no*

Kommunale utviklingsmidler - Tilskudd

Om ordningen med oversikt over kommuner som fikk tildelt midler i 2017.

<https://www.imdi.no/tilskudd/kommunale-utviklingsmidler/>

Jobbsjansen

Fra 2017 består ordningen av fire deler som er rettet mot ulike grupper.

Kommuner og fylkeskommuner kan søke tilskudd til Jobbsjansen fra IMDi.

IMDi foretar gjennom Ideas2evidence en følgeevaluering for årene 2017 – 2019.

<https://www.imdi.no/jobbsjansen/>

IMDi (2017):

Jobbsjansen 2016: analyse av individ- og prosjektrapportering

Sammendrag: Felles for ulike prosjekter er at grundigere kartlegging og bedre inntaksrutiner vil gi effekt. Å bruke deler fra Supported Employment nevnes som egnet for god tilrettelegging. Måloppnåelsen ble 68 prosent i 2016 (med forbehold om endringer i ordningen). 40 prosent ble regnet som selvforsørget etter avsluttet program (i 2015: 47 prosent). Den enkeltes arbeidsevne og fravær har stor betydning for hvordan det går underveis og etterpå.

<https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2017/jobbsjansen-2016/>

Forskning

Eide, H. M., Homme, A. D., Karlsen, M-A. & Lundberg, K. (2016). Integrering i praksis: Helse- og omsorgssektoren som opplærings- og kvalifiseringsarena for flyktninger og innvandrere. UNI Research Rapport.

Sammendrag: Studiens hovedmål er å utvikle kunnskap om bruk av metodikk inspirert av «place-then-train»-perspektivet innen sektoren. Fagbrev som målsetting oppfyller det nasjonale behovet for kvalifisert arbeidskraft.

http://uni.no/media/manual_upload/Rapport_11-2016_Eide_Homme_Karlsen_og_Lundberg.pdf

Hillestad, Margaret E. & Fjellhammer, Eivinn (2017): Integrering i grønn sektor. AgriAnalyse
Sammendrag: IMDi ønsket å tallfeste størrelse på arbeidsmarkedet i verdikjeden for mat – fra jord til bord. Flyktninger i notatet er nyankomne og bosatte flyktninger. Næringen rekrutterer også personer med lav formell kompetanse.

<http://agrianalyse.no/file=4057>

Jensen, Ragnhild Steen & Nergaard, Kristine (2017): Varehandelen som inkluderingsarena. Rekruttering, opplæring og arbeidstrening

Sammendrag: Forskning har vist at «place then train» er mest vellykket hvis målet er å få utsatte grupper inn i ordinært arbeid. Det forutsetter motiverte arbeidsgivere.

<http://www.faf.no/images/pub/2017/20633.pdf>

Spjelkavik, Øystein (2016): Arbeidsrettet brukeroppfølgning. «Place-then-Train» i kvalifiseringsprogrammet i NAV?: Arbeidsforskningsinstituttet

Sammendrag: En slik «place-train-tilnærming» forutsetter både organisatorisk og faglig spesialisering. Uten dette vil oppfølgingen neppe bli tilstrekkelig forutsigbar eller kvalitativt god nok.

<http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/AFI/Publikasjoner-AFI/Arbeidsrettet-brukeropfoelging>

Zhang, Tao (2016). Virker arbeidspraksis i ordinær virksomhet etter sitt formål?

I: Søkelys på arbeidslivet, 1-2/2016. S. 45 -65

Sammendrag: Innvandrere har mest utbytte av arbeidspraksistiltak, fortrinnsvis kombinert med opplæring. Viktig å være obs på negative “innlåsingeffekter”.

https://www.idunn.no/spa/2016/01-02/virker_arbeidspraksis_i_ordinar_virksomhet_etter_sitt_formaa

Offentlige publikasjoner

Q-27/2015 - Samarbeid mellom kommunen og Arbeids-og velferdsetaten om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere

Rundskrivet beskriver forpliktelser og ansvar for henholdsvis kommune og Arbeids- og velferdsetaten for oppfølging av deltakere i introduksjonsordningen, herunder inngåelse av samarbeidsavtale. Erstatte rundskriv A-27/2007.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/samarbeid-mellom-kommunen-og-arbeids-og-velferdsetaten-omintroduksjonsordning-for-nyankomne-innvandrere/id2410809/>

Relevant faglitteratur

Frøyland, Kjetil & Spjelkavik, Øystein (red.) (2014): Inkluderingskompetanse: ordinært arbeid som mål og middel

Sammendrag: Om ulike aspekter og ramme for innholdet er «Supported Employment» (SE) og «place then train».

Av innholdet: Frøyland, Kjetil & Spjelkavik, Øystein. **Inkluderingskompetanse – et integrert perspektiv.**

S. 24-32 Om SE, EUSEs femtrinnsprosess og forståelsen av denne. Samt om begrepsbruk og bokens innhold.

Næss, Ragnar. **Å lære norsk fra grunnen av i en arbeidssituasjon.** S. 290-304

Drøfter «place then train» (= rett inn i jobb) i praksis gjennom modeller som mentorer (Kjell Riberts modell) og bransjenorsk.

Bungum, Brita & Forseth, Ulla & Kvande, Elin (red.) (2015): Den norske modellen: internasjonalisering som utfordring og vitalisering

Av innholdet: Zan Strabac og Marko Valenta. **Etniske minoriteter – variasjoner i velferd og arbeidstilknytning** S. 191-206.

Sammendrag: Kapitlet ser på forholdene mellom etnisitet, velferdsindikatorer og arbeidsliv i Norge. Hvis en har lavere stillingsprosent enn 50-60 havner en fort i en vedvarende lav inntektsgruppe.

Krokan, Arne (2015): Det friksjonsfrie samfunn: om utvikling av nye digitale tjenester

Av innholdet: Omhandler også tjenesteutvikling som en del av dette bildet.

Forskningsinstitusjoner

Agderforskning

<https://www.agderforskning.no/>

Fafo

www.fafo.no

Høgskolen i Oslo og Akershus. Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)

Maximova-Mentzoni, Tatiana et al. (2016 - 2018): Supported Employment for innvandrere med omfattende bistandsbehov. Prosjekter i Arbeidsforskningsinstituttet (AFI).

Caseprosjekter er utvalgte Jobbsjansen-, Introduksjonsprogram- og KUM-prosjekter i Oslo og Akershus.

www.afi.no